

Skutky apoštolov

¹ Milý Teofil, vo svojej prvej knihe som sa usiloval opísať všetko, čo Ježiš konal a učil od počiatku

² až do svojho odchodu k Bohu do neba. Vtedy dal aj pokyny prostredníctvom Ducha Svätého svojim učeníkom, ktorých si na to vyvolil.

³ Od svojho umučenia a ukrižovania sa im zjavoval štyridsať dní; tak im mnohorakým spôsobom dokázal, že naozaj žije, a rozprával im o Božom kráľovstve.

⁴ Keď boli ešte spolu, povedal im: „Neodchádzajte z Jeruzalema, ale čakajte, kým Boh splní svoj sľub, o ktorom ste odo mňa počuli:

⁵ Ján krstil vodou, ale vás Boh v najbližších dňoch pokrstí Svätým Duchom.“

Ježišovo nanebovstúpenie

⁶ Keď boli zasa spolu, spýtali sa ho jeho učeníci: „Pane, teraz je ten čas, keď obnovíš kráľovstvo pre Izrael?“

⁷ Odpovedal im: „Nie je vašou starosťou poznať čas či vhodnú dobu, kedy to bude. Boh koná podľa vlastného rozhodnutia.

⁸ Dostanete však moc Ducha Svätého, ktorý na vás zostúpi a stanete sa mojimi svedkami v Jeruzaleme, v celom Judsku, v Samárii a po celom svete.“

⁹ Po týchto slovách sa pred ich očami vzniesol dohora a zastrel ho oblak.

10 Kým uprene hľadeli na oblohu, ako odchádza, postavili sa k nim dvaja muži v bielom

11 a oslovili ich: „Galilejčania, prečo tu stojíte a dívate sa do neba? Ten Ježiš, ktorý bol od vás vzatý do neba, sa jedného dňa znova vráti tak, ako ste ho videli odchádzať.“

12 Potom sa z Olivového vrchu vrátili do Jeruzalema: je to približne vzdialenosť, ktorú bolo dovolené prejsť v sobotu.

13 Vrátili sa do mesta, kde v hornej miestnosti domu spoločne bývali Peter, Ján, Jakub, Andrej, Filip, Tomáš, Bartolomej, Matúš; Jakub, syn Alfejov; Šimon, prezývaný Horlivec a Júda, syn Jakubov.

14 Tí všetci sa zomknuto a vytrvalo modlili s niektorými ženami, Ježišovou matkou Máriou a jeho bratmi.

Medzera po Judášovi vyplnená

15 Pri jednom zhromaždení, kde sa zišlo asi stodvadsať Ježišových nasledovníkov, vystúpil Peter a povedal:

16 „Bratia, naplnila sa predpoveď Písma o Judášovi. Duch Svätý predpovedal Dávidovými ústami o Judášovi, ktorý priviedol tých, čo zatkli Ježiša.

17 A to napriek tomu, že Judáš bol jedným z nás dvanástich apoštolov a že dostal rovnaké poverenie ako my.“

18 Za peniaze, ktoré dostal ako odmenu za svoju nepravosť, si kúpil pozemok. Potom skončil svoj život strašným spôsobom: spadol dolu

hlavou, telo sa mu roztrhlo a vypadli mu vnútornosti.

¹⁹ Jeruzalemcania, ktorí sa o tom dozvedeli, nazvali to miesto Hakeldamach – Pole krvi.

²⁰ „Veď v knihe Žalmov je napísané: ‚Jeho obydlie nech spustne a nech v ňom nik nebýva.‘ A na inom mieste: ‚Jeho poverenie nech prevezme iný.‘

²¹ Musíme teda nahradiť Judáša. Vyberme muža, ktorý bol spolu s nami s Pánom Ježišom celý čas

²² od chvíle, keď ho Ján pokrstil, až do jeho odchodu do neba; ten spolu s nami bude svedčiť, že Ježiš vstal z mŕtvych.“

²³ Vybrali teda dvoch: Jozefa, ktorého volali Barsabáš (a bol známi aj pod menom Justus – Spravodlivý), a Mateja.

²⁴ Potom sa modlili: „Pane, ty poznáš srdce každého človeka. Ukáž, ktorého z týchto dvoch si si vyvolil

²⁵ do služby ako svojho apoštola namiesto Judáša, zradcu, čo odišiel na miesto, ktoré si sám zvolil.“

²⁶ Potom ťahali lós a ten označil Mateja, ktorý sa pripojil k jedenástim apoštolom.

2

Duch Svätý zostúpi na učeníkov

¹ Keď nadišiel deň Turíc, mali Kristovi nasledovníci opäť spoločné stretnutie.

² Zrazu sa strhol hukot z neba, ako keď sa ženie silný vietor, a naplnil celý dom, v ktorom sa zišli.

³ Potom uvideli čosi ako ohnivé jazyky, ktoré sa rozdelili a spočinuli na každom z nich.

⁴ Všetkých naplnil Duch Svätý a začali hovoriť inými jazykmi tak, ako ich na to Duch zmocňoval.

⁵ V tom čase bolo v Jeruzaleme veľa zbožných Židov, ktorí prišli na sviatky z mnohých krajín a národov.

⁶ Keď zaznel z neba ten zvláštny šum, prilákal mnohých pútnikov. Tí ostali ohromení, keď počuli hovoriť Ježišových učeníkov v ich rodnom jazyku.

⁷ Čudovali sa a žasli: „Ako je to možné? Vari nie sú všetci, ktorí tu hovoria, Galilejčania?“

⁸ Ako to, že ich každý z nás počuje hovoriť vo svojom rodnom jazyku?

⁹ My, Partovia, Médovia a Elamčania, obyvatelia Mezopotámie, Judska, Kapadócie, Pontu a Ázie,

¹⁰ Frýgie a Pamfýlie, Egypta a krajov Líbye, z okolia Cyrény, ľudia z Ríma,

¹¹ rodení Žida aj na židovskú vieru obrátení pohania, Kréťania i Arabi – každý z nás ich počuje hovoriť o veľkých Božích veciach v našom rodnom jazyku.“

¹² Všetci žasli a zmätene sa spytovali jeden druhého: „Čo sa to deje?“

¹³ Ale poniektorí sa smiali a hovorili: „Sú opití.“

Petrova reč

¹⁴ Tu vystúpil Peter s jedenástimi učeníkmi a mocným hlasom prehovoril k zástupu: „Pozorne ma počúvajte všetci, návštevníci aj obyvatelia Jeruzalema!

15 Niektorí z vás si myslia, že títo muži sú opití. To však nie je pravda! Veď je iba deväť hodín ráno.

16 Ale splnilo sa to, čo predpovedal prorok Joel:

17 ‚V posledných dňoch, hovorí Boh, zošlem svojho Ducha na všetkých ľudí a vaši synovia a dcéry budú prorokovať, vaši mladí ľudia budú mať videnia a starým sa budú snívať sny.

18 V tých dňoch zošlem Svätého Ducha na mojich služobníkov, na mužov aj ženy, a budú prorokovať.

19 Na nebi aj na zemi sa zjavia zvláštne znamenia, krv, oheň a stĺpy dymu.

20 Slnko sa zatmie a mesiac bude červený ako krv skôr, než príde veľký a slávny deň Pánov.

21 Len ten, kto ho uznáva za svojho Pána, bude zachránený.‘ “

22 A pokračoval: „Mužovia izraelskí, počujte: Žil tu medzi vami Ježiš z Nazareta, ktorého Boh preslávil veľkými zázrakmi a znameniami. Mnohí z vás by to mohli dosvedčiť.

23 A tohto muža ste sa vy zmocnili a rukami pohanov ste ho pribili na kríž. No tým ste vlastne splnili Boží úmysel.

24 Boh ho však vytrhol z moci smrti, ktorá ho nemohla udržať, a vzkriesil ho z mŕtvych.

25 To o ňom spieva Dávid v žalme: ‚Pána mám ustavične pred očami, stojí pri mne, a tak nezakolíšem.

26 Preto sa moje srdce raduje a moje ústa spievajú chválu, veď aj pre moje telo je nádej.

27 Nezanecháš ma v ríši smrti a nedopustíš, aby

sa telo tvojho vyvoleného rozpadlo na prach.

²⁸ Dal si mi poznať cestu, ktorá vedie k životu, a tvoja prítomnosť ma naplní radosťou.'

²⁹ Milí bratia! Môžem vám smelo povedať, že náš praotec Dávid zomrel, bol pochovaný a jeho hrob tu máme až dodnes.

³⁰ Ale Dávid bol prorok a vedel o Božom sľube, že jeden z jeho potomkov bude sedieť na jeho tróne.

³¹ A tak, keď hovoril, že nezostane v ríši smrti a jeho telo sa nerozpadne na prach, prorokoval vlastne Kristovo vzkriesenie z mŕtvych.

³² Áno, práve Ježiša Boh vzkriesil a my všetci to môžeme dosvedčiť.

³³ Teraz je v nebesiach po Božej pravici, prijal Ducha Svätého, ktorého Boh sľúbil, a teraz ho zoslal na nás, ako to vidíte a počujete.

³⁴ A Dávid nehovoril o sebe ani vtedy, keď napísal: ‚Boh povedal môjmu Pánovi: Sed' po mojej pravici,

³⁵ kým ti nepoložím nepriateľov pod nohy.'

³⁶ Nech teda vie každý Izraelita, že toho Ježiša, ktorého ste vy ukrižovali, urobil Boh Pánom a Mesiášom.“

Zvesť o Ježišovi mení ľudí

³⁷ Petrove slová sa hlboko dotkli srdc mnohých poslucháčov a začali sa spytovať apoštolov:

„Bratia, čo máme robiť?“

³⁸ Peter im odpovedal: „Nech sa každý z vás odvráti od hriechu, navráti sa k Bohu a dá sa pokrstiť v mene Ježiša Krista na odpustenie hriechov a prijmete dar Svätého Ducha.

³⁹ Ved' to zaslúbenie patrí vám, vašim deťom, ba aj ľuďom po celom svete, ktorých si Pán, náš Boh, povolá.“

⁴⁰ Ešte dlho im Peter hovoril o Ježišovi a naliehavo ich vyzýval: „Zachráňte sa pred týmito zvrátenými ľuďmi!“

⁴¹ Tí, ktorí prijali Petrove slová, dali sa pokrstiť. V ten deň sa pripojilo k Ježišovým nasledovníkom okolo tritisíc ľudí.

Spoločenstvo veriacich

⁴² Trávili spolu čas pri vyučovaní apoštolov a vo vzájomnom zdieľaní sa, mali vzájomné spoločenstvo, jedli spolu a modlili sa.

⁴³ Všetkých sa zmocnila bázeň, lebo Boh prostredníctvom apoštolov konal mnohé zázraky a znamenia.

⁴⁴ Veriaci akoby tvorili jednu rodinu a so všetkými sa delili,

⁴⁵ ba aj majetok mali spoločný. Predávali svoje majetky a peniaze delili medzi všetkých, ako kto potreboval.

⁴⁶ Všetci sa spoločne každý deň zhromažďovali v jeruzalemskom chráme a v menších skupinách sa schádzavali po domoch, kde spolu jedávali. Ich srdcia boli naplnené radosťou a úprimnosťou

⁴⁷ a nadšene vyjadrovali svoju vďačnosť Bohu. Všetci ľudia ich mali radi a Pán im denne pridával ďalších, ktorí uverili a boli zachránení.

3

Uzdravenie chromého

¹ Raz popoludní okolo tretej sa Peter a Ján uberali do chrámu na pravidelné modlitby.

² Práve ta prinášali nejakého človeka od narodenia chromého. Každý deň ho položili k chrámovej bráne, ktorá sa volala Krásna, a tam prosil o almužnu tých, čo vchádzali do chrámu.

³ Keď videl prichádzať Petra a Jána, aj ich poprosil o almužnu.

⁴ Zastali pri ňom a Peter povedal: „Pozri sa na nás!“

⁵ Žobrák sa na nich zahľadel v očakávaní, že niečo dostane.

⁶ Ale Peter pokračoval: „Žiadne peniaze nemám, ale dám ti to, čo mám. V mene Ježiša Krista Nazaretského vstaň a chod!“

⁷ Nato chytil žobráka za pravú ruku, zdvihol ho a v tom okamihu do ochrnutých nôh a kĺbov chromého vstúpila sila.

⁸ Vyskočil na nohy a začal chodiť. Spolu s apoštolmi vošiel do chrámu, skákal od radosti a chválil Boha.

⁹ Všetci ľudia ho mohli vidieť, ako chodí a chváli Boha.

¹⁰ Keď zistili, že je to ten chromý mrzák, ktorý sedával pri Krásnej bráne a žobral, boli ohromení a žasli nad tým, čo sa stalo.

¹¹ Uzdravený zostával v blízkosti Petra a Jána a čoskoro sa okolo nich v Šalamúnovom stĺporadí zhromaždilo mnoho ľudí naplnených údivom.

Peter káže v chráme

¹² Keď to Peter videl, prihovoriť sa zástupu: „Drahý Izraelčania, čo sa čudujete? Hádám si

nemyslíte, že sme toho chromého uzdravili vlastnou mocou alebo zbožnosťou?

¹³ To Boh, ktorého vyznávate, Boh našich praotcov – Abraháma, Izáka a Jáкова – týmto zázrakom oslávil a dokázal moc svojho Syna Ježiša. Toho Ježiša, ktorého ste vy vydali Rimanom a verejne ste sa ho zriekli pred Pilátom, hoci Pilát ho chcel oslobodiť.

¹⁴ A keď vám dal na výber, koho má prepustiť, vy ste sa zriekli Svätého a Spravodlivého a vyžiadali ste milosť pre vraha.

¹⁵ Pôvodcu života ste zabili. Ale Boh ho vzkriesil z mŕtvych a my sme toho svedkami.

¹⁶ Viera v Ježišovo meno uzdravila tohto človeka; poznáte ho a viete, že bol chromý. To, že celkom vyzdravel pred vašimi očami, je výsledkom viery v Ježiša Krista.

Odpustenie pre všetkých

¹⁷ Bratia, uvedomujem si, že to všetko ste konali v nevedomosti, rovnako ako vaši vodcovia.

¹⁸ Boh tak vlastne dopustil, aby sa naplnilo, že Kristus bude trpieť, tak ako to už dávno predpovedal ústami všetkých prorokov.

¹⁹ Preto teraz zmeňte svoje zmýšľanie a svoj postoj k Bohu, aby vám boli odpustené viny.

²⁰ A príde čas odpočutia od Pána a pošle vám Ježiša, zaslúbeného Mesiáša.

²¹ Teraz je v nebi a zostane tam až dotedy, kým nepríde čas, aby bolo všetko obnovené, ako o tom Boh oddávna hovoril ústami svojich svätých prorokov.

²² Mojžiš povedal: ‚Z vášho národa si raz Pán, náš Boh, povolá Proroka, podobne ako k vám

poslal mňa. Počúvajte pozorne, čo vám bude hovoriť.

²³ Kto však tohto Proroka neposlúchne, bude vyhladený z ľudu.'

²⁴ Aj ostatní proroci, počnúc Samuelom, často hovorili o dobe, ktorú práve prežívame.

²⁵ Vy ste synmi tých prorokov a máte dedičský podiel na zmluve, ktorú Boh uzavrel s vašimi otcami. Abrahámovi slúbil: 'Cez tvoje potomstvo budú požehnané všetky národy zeme.'

²⁶ Vám predovšetkým poslal Boh svojho Syna Ježiša, ktorý vás požehná a urobí šťastnými tým, že zmeníte svoj život a zanecháte zlo."

4

Peter a Ján zatknutí

¹ Kým Peter a Ján hovorili k ľudu, kňazi a saduceji na nich priviedli veliteľa chrámovej stráže:

² boli totiž veľmi rozhorčení, že Peter a Ján učia v chráme a hlásajú, že Ježiš vstal z mŕtvych.

³ Zatkli ich teda, a keďže už bol večer, uvrhli ich do druhého dňa do väzenia.

⁴ Ale mnohí, ktorí počuli Božie slovo, uverili, takže počet veriacich vzrástol asi na päťtisíc.

⁵ Na druhý deň zasadla v Jeruzaleme židovská veľrada – politickí a náboženský predstavitelia a znalci Zákona –

⁶ za prítomnosti veľkňaza Kaifáša, jeho predchodcu Annáša, Jána, Alexandra a ostatných príslušníkov z veľkňazského rodu.

⁷ Dali si predvolať Petra a Jána a začali ich vypočúvať: „Akou mocou a v mene koho ste to urobili?“

⁸ Tu Peter, keďže bol naplnený Duchom Svätým, odpovedal: „Vážení vodcovia a predstavitelia ľudu!

⁹ Ak nás vyšetrujete pre dobro, ktoré sme spôsobili chromému človeku, a chceli by ste vedieť, kto ho uzdravil,

¹⁰ tak vyhlasujeme pred vami aj pred celým izraelským národom, že sa to stalo v mene Mesiáša, Ježiša z Nazareta, ktorého ste ukrižovali, ale Boh ho vzkriesil z mŕtvych. Vďaka jeho moci stojí tento človek pred vami zdravý.

¹¹ Na Ježiša sa vzťahujú slová Písma: ‚Kameň, ktorý stavitelia zavrhlí, stal sa kameňom základným, najdôležitejším v celej stavbe.‘

¹² Len v ňom je záchrana. A niet na celom svete iné meno, ktorého by sa mohli ľudia dovolávať, ak chcú byť zachránení pre večnosť.“

¹³ Členovia veľrady boli prekvapení, akí sú Peter a Ján smelí a presvedčiví. Poznali ich totiž ako Ježišových spoločníkov – jednoduchých a nevzdelaných.

¹⁴ A keď videli uzdraveného človeka, ktorý tam stál s apoštolmi, nedokázali proti nim nič povedať.

¹⁵ Prikázali apoštolom, aby opustili zasadanie a začali sa medzi sebou radiť:

¹⁶ „Čo s nimi urobíme? Nemôžeme poprieť, že vykonali veľký zázrak, veď to videl celý Jeruzalem.

¹⁷ Ale musíme zabrániť, aby sa tie ich reči ďalej šírili. Prísne im pohrozíme a zakážeme hovoriť

o Ježišovi.“

¹⁸ Zavolali ich späť a zakázali im o Ježišovi hovoriť a učiť o ňom.

¹⁹ Ale Peter a Ján odpovedali: „Posúďte sami, či je v Božích očiach správne, aby sme viac poslúchali vás ako Boha?

²⁰ Nemôžeme predsa mlčať o tom, čo sme videli a počuli!“

²¹ Znovu im pohrozili, ale napokon ich prepustili, lebo nenašli nič, za čo by ich mohli potrestať. A navyše sa báli, že by sa ľudia mohli búriť, lebo všetci oslavovali Boha za to, čo sa stalo.

²² Veď ten chromý, ktorý bol zázračne uzdravený, mal už vyše štyridsať rokov.

Modlitba veriacich

²³ Len čo sa Peter a Ján dostali na slobodu, vrátili sa medzi svojich a porozprávali všetko, čo im veľkňazi a vodcovia ľudu povedali.

²⁴ Keď to veriaci počuli, jednomyseľne sa modlili: „Pane Bože, ty si stvoril nebo, zem, more i všetko, čo len jestvuje.

²⁵ Ty si ústami nášho otca Dávida, tvojho služobníka, ktorý bol vedený Duchom Svätým, povedal: ‚Prečo sa búria pohanía a národy kujú márne plány?

²⁶ Pozemskí králi povstávajú a vládcovia sa spolčujú proti Bohu a jeho Pomazanému.‘

²⁷ A naozaj sa v tomto meste spolčil kráľ Herodes s miestodržiteľom Pilátom Pontským a Izraeliti sa spriahli s pohanmi, aby zabili tvojho svätého služobníka Ježiša, ktorého si si vyvolil.

28 Ale vykonali iba to, čo tvoja moc a vôľa dávno rozhodli, že sa stane.

29 Pane, a teraz sa vyhrážajú aj nám. Prosíme, daj nám odvahu, aby sme ako tvoji služobníci hovorili tvoju zvesť ľuďom smelo a bez zábran.

30 Dokáž svoju moc! Daj, aby sa diali uzdravenia, znamenania a zázraky v moci tvojho svätého služobníka Ježiša!“

Postoj k peniazom

31 Keď sa domodlili, zatriasol sa dom, v ktorom boli zhromaždení, a všetkých naplnil Svätý Duch. A odvážne a neohrozene hlásali ďalej Božie slovo.

32 Všetci veriaci boli jednomyseľní a nažívali v láske. Nik z nich nepokladal nič z toho, čo mal, za vlastné, ale všetko mali spoločné.

33 Svedectvo apoštolov o vzkriesení Pána Ježiša bolo veľmi mocné a všetci zakúšali Božiu milosť.

34 Nikto medzi nimi netrpel núdzu, lebo tí, čo mali domy a pozemky, ich predávali a peniaze, ktoré utržili,

35 prinášali apoštolom. Tí ich rozdeľovali podľa toho, ako kto potreboval.

36 Jedným z takýchto darcov bol napríklad levita Jozef z Cypru, ktorého apoštoli nazvali Barnabáš, to znamená Syn potešenia.

37 Ten vlastnil pole, ktoré predal a peniaze odovzdal apoštolom.

5

1 Aj istý muž, ktorý sa volal Ananiáš, a jeho žena Zafira predali svoj pozemok.

² Ananiáš si však s vedomím svojej manželky časť utržených peňazí nechal pre seba a zvyšok doniesol apoštolom.

³ Peter mu však povedal: „Ananiáš, prečo si dovolil satanovi, aby ťa ovládol? Ak si si nechal časť peňazí, ktoré si dostal za to pole, klameš nie nás, ale Svätého Ducha.

⁴ To pole bolo predsa tvoje a mohol si si ho nechať. A keď si ho predal, s peniazmi si mohol naložiť podľa vlastného uváženia. Prečo si sa rozhodol takto klamať? Neoklamal si nás, ale samého Boha!“

⁵ Keď to Ananiáš počul, zrútil sa a na mieste bol mŕtvy. Všetci, čo to počuli, sa zdesili.

⁶ Mladší z mužov ho prikryli plachtou, vyniesli a pochovali.

⁷ Asi o tri hodiny prišla jeho žena Zafira, ktorá netušila, čo sa stalo.

⁸ Peter sa jej spýtal: „Počuj, Zafira, za tolko a tolko ste predali pole?“ Odpovedala: „Áno, presne za tolko.“

⁹ Peter jej na to povedal: „Ako ste sa len mohli dohodnúť a pokúšať Božieho Ducha. Pozri, práve sa vracajú tí, ktorí pochovali tvojho muža. Ten istý údel stihne aj teba.“

¹⁰ A v tom okamihu Zafira padla Petrovi k nohám a umrela. Keď mládenci vošli dnu, našli ju už mŕtvu. Odniesli ju a pochovali k jej mužovi.

¹¹ Celej cirkvi i všetkých, čo to počuli, sa zmocnil veľký strach.

Boh sa priznáva k svojej cirkvi

¹² Prostredníctvom apoštolov sa v národe diali veľké divy a znamenia. Všetci sa pravidelne schádzali v Šalamúnovom stúporadí v chráme.

¹³ Ostatní sa k nim neodvážili pripojiť, ale všetci ľudia o nich hovorili s veľkou úctou.

¹⁴ Pribúdalo čoraz viac mužov a žien, ktorí uverili v Pána.

¹⁵ Došlo to tak ďaleko, že ľudia vynášali na ulice chorých na rohožiach a nosidlách, aby na nich mohol padnúť aspoň Petrov tieň, keď bude prechádzať okolo.

¹⁶ Ba mnohí prichádzali do Jeruzalema aj zo širšieho okolia a prinášali svojich chorých a posadnutých zlými duchmi. A všetci boli uzdravení.

Apoštolí znova vo väzení

¹⁷ Pribúdanie veriacich vyvolalo veľkú žiarlivosť a strach vo veľkňazovi a jeho prívržencoch, saducejoch.

¹⁸ A tak dali apoštolov znova zatknúť, tentoraz do mestského väzenia.

¹⁹ Ale Pánov anjel otvoril v noci dvere žalára, vyviedol apoštolov von a povzbudil ich:

²⁰ „Chodte naspäť do chrámu a hovorte všetkým ľuďom o novom živote.“

²¹ Poslúchli ho a už na svitaní boli v chráme a učili. Medzitým sa zišiel veľkňaz so svojimi stúpecami, zvolali veľradu a za prítomnosti predstaviteľov izraelského národa kázali predvolať apoštolov z väzenia.

²² Ale keď strážcovia prišli do väzenia, našli ho prázdne. Vrátili sa teda a oznámili:

23 „Dvere žalára boli zamknuté aj dobre strážené, ale keď sme odomkli, nikoho sme vnútri nenašli.“

24 Tieto slová vyvolali u veliteľa chrámovej stráže aj veľkňazov poriadny zmätok. Nedokázali si totiž vysvetliť, ako sa to mohlo stať.

25 Vtom však ktosi pribehol a oznámil: „Tí muži, ktorých ste včera uväznili, sú zasa v chráme a pokojne vyučujú ľudí.“

26 Veliteľ odišiel aj so strážcami, ale nezmocnili sa ich násilne, lebo sa báli, že ich ľud ukameňuje; apoštoli sa pred židovskú radu dali predviesť dobrovoľne.

27 Veľkňaz ich obvinil:

28 „Prísne sme vám zakázali hovoriť o tom človeku. Ale vy ste naplnili celý Jeruzalem svojím učením. A navyše na nás zvalujete zodpovednosť za jeho smrť!“

29 Peter odpovedal aj v mene ostatných apoštolov: „Boha predsa musíme poslúchať viac ako ľudí!“

30 To Boh našich praotcov vzkriesil z mŕtvych Ježiša, ktorého ste vy potupne pribili na kríž a usmrtili.

31 Ale práve jemu zveril veľkú úlohu Vodcu a Záchrancu, aby Izrael priviedol k zmene života a odpustil mu hriechy.

32 A my sme jeho svedkami a takisto Duch Svätý, ktorého Boh dal každému, kto ho poslúcha.“

Čo je z ľudí – zanikne, čo je z Boha – pretrvá

33 Tieto slová rozzúrili všetkých v rade a chceli ich zabiť.

³⁴ No tu sa o slovo prihlásil známy farizej, zvaný Gamaliel, učiteľ Zákona a človek veľmi vážený medzi ľuďmi. Dal pokyn, aby obžalovaných na chvíľku odviedli,

³⁵ a potom povedal: „Izraeliti, dobre si rozmyslite, čo urobíte s týmito ľuďmi.

³⁶ Spomínate si na rozruch okolo Teuda? Robil zo seba veľkú osobnosť a podarilo sa mu zhromaždiť okolo seba štyristo ľudí. Ale keď ho zabili, jeho stúpenci sa rozprchli a bolo po všetkom.

³⁷ Alebo si spomeňte na Júdu Galilejského, ktorý vystúpil počas sčítania ľudu. Aj on zahynul a jeho prívržencov rozohnali.

³⁸ A tak vám radím: Nechajte týchto ľudí na pokoji, nech si idú. Ak je to zasa len nejaké ľudské hnutie, čoskoro sa samo rozpadne.

³⁹ Ale ak za ním stojí Boh, nebudete ich môcť zastaviť, veď by ste bojovali proti samému Bohu.“

⁴⁰ Jeho reč ich presvedčila. Predviedli apoštolov, dali ich zbičovať a znova im prísne zakázali hovoriť o Ježišovi. Potom ich prepustili.

⁴¹ Apoštoli odchádzali z veľrady naplnení radosťou, že smeli trpieť pre Ježiša.

⁴² Naďalej učili každý deň v chráme i po domoch a šírili radostnú zvesť o tom, že Ježiš je Mesiáš.

6

Rozdelenie úloh – základ poriadku v cirkvi

¹ S rýchlym rastom cirkvi sa začali vyskytovať aj nezhody. Kresťania, pochádzajúci z Grékov, sa

ponosovali, že ich vdovám sa pri rozdeľovaní prostriedkov na obživu nedáva spravodlivý diel.

² A tak dvanásť apoštoli zvolali všetkých veriacich a predložili im tento návrh: „Určite by nebolo správne, aby sme sa prestali venovať hlásaniu Božieho posolstva, a namiesto toho dávali pozor, či sa všetko rozdeľuje spravodlivo.

³ Preto vám navrhujeme, bratia, aby ste si zvolili spomedzi seba sedem rozvážnych mužov, ktorí sa už osvedčili a sú naplnení Svätým Duchom. Im zveríme tieto úlohy

⁴ a my sa budeme môcť aj naďalej venovať predovšetkým modlitbám a kázaniu Božieho slova.“

⁵ S týmto návrhom všetci zhromaždení súhlasili a hneď aj pristúpili k voľbe. Vyvolili si Štefana, muža neochvejnej viery, ktorý bol plný Svätého Ducha, ďalej Filipa, Prochora, Nikanora, Timona, Parména a Mikuláša z Antiochie, pôvodom pohana, ktorý prestúpil na židovstvo.

⁶ Siedmich zvolených bratov predstavili apoštolom, ktorí na nich položili ruky a vyprosili pre nich Božie požehnanie.

⁷ Božie Slovo sa rýchlo šírilo ďalej a počet učeníkov v Jeruzaleme veľmi rástol. Dokonca aj mnohí z kňazov uverili v Krista.

Štefan krivo obvinený

⁸ Štefana Boh obdaril mimoriadnou vierou a mocou, takže konal medzi ľuďmi veľké zázraky.

⁹ Jedného dňa sa dostal do sporu so Židmi, ktorí patrili k takzvanej synagóge prepustencov, ľuďmi

z Cyrény a Alexandrie, a tiež so Židmi z Cilície a z Malej Ázie.

¹⁰ Keď videli, že ich argumenty neobstoja pred Štefanovou múdrosťou a Božím Duchom, v ktorého moci hovoril,

¹¹ naviedli proti nemu falošných žalobcov, ktorí vraveli: „Počuli sme, ako sa rúha Mojžišovi, ba aj samému Bohu!“

¹² Touto obžalobou poštvali proti Štefanovi nielen ľud, ale aj vodcov a učiteľov Zákona. Napokon Štefana zatkli a predviedli pred veľradu.

¹³ Falošní svedkovia tam zopakovali svoju obžalobu: „Tento človek neprestajne hovorí proti chrámu aj proti Mojžišovmu zákonu.“

¹⁴ Na vlastné uši sme počuli, ako hovoril, že Ježiš z Nazareta zborí chrám a zmení poriadky, ktoré nám dal Mojžiš.“

¹⁵ Po tomto obvinení sa všetci zahľadeli na Štefana a videli, že jeho tvár bola ako tvár anjela.

7

Obhajoba, ktorá zasiahla svedomie

¹ Veľkňaz sa ho spýtal: „Je to, čo hovoria, pravda?“

² „Bratia a otcovia, vypočujte ma!“ oslovil ich Štefan. „Slávny Boh sa kedysi zjavil nášmu predkovi Abrahámovi už v Mezopotámii, skôr, ako sa presídlil do Cháranu

³ a dal mu príkaz: ‚Opusť svoju rodnú krajinu a svojich príbuzných a choď do zeme, ktorú ti ukážem!‘

⁴ Vystáhal sa teda z Chaldejskej krajiny a býval v Chárane v Sýrii až do smrti svojho otca. Odtiaľ ho potom Boh priviedol do tejto krajiny, v ktorej bývate teraz aj vy.

⁵ No nedal tu Abrahámovi do vlastníctva ani kúsok zeme, hoci mu slúbil, že ju dá natrvalo jemu a jeho potomkom, i keď vtedy ešte nemal syna.

⁶ Ďalšia Božia predpoveď bola: ‚Tvoji potomkovia sa odtiaľto vystahujú do cudzej krajiny a budú tam štyristo rokov otročiť za veľmi ťažkých podmienok.

⁷ Ale ja potrestám národ, ktorý si ich zotročí, a potom ich vyvediem a budú ma uctievať na tomto mieste.‘

⁸ Boh uzavrel s Abrahámom zmluvu a jej viditeľným znamením sa stala obriezka. Keď sa podľa Božieho sľubu narodil Abrahámovi Izák, na ôsmy deň ho obrezal. Práve tak obrezal Izák Jáкова a Jákov svojich dvanásť synov, našich praotcov.

⁹ Jeden z nich, Jozef, sa stal terčom závidi svojich bratov, a preto ho predali ako otroka do Egypta. Ale Boh bol s ním a

¹⁰ vyslobodil ho zo všetkých útrap. Pre jeho prezieravosť a múdrosť si ho veľmi obľúbil sám faraón, egyptský vládca a zveril mu úlohu správcu Egypta i kráľovského paláca.

¹¹ Potom vypukol v Egypte aj v Palestíne veľký hlad a naši praotcovia trpeli núdzou, lebo nemali čo jesť.

¹² Vtedy sa Jákov dopyčul, že v Egypte majú zásoby obilia, a poslal tam dvakrát svojich synov.

13 Pri druhej návšteve sa dal Jozef svojim bratom poznať, a tak sa faraón dozvedel o Jozefovom pôvode.

14 Jozef potom poslal po otca Jákoba a presťahoval do Egypta celú rodinu, dokopy sedemdesiatpäť ľudí.

15 Usadili sa tam a Jákob i naši praotcovia zostali v Egypte až do smrti.

16 Ich pozostatky preniesli do Sichemu a pochovali ich do hrobky, ktorú si kedysi Abrahám kúpil od synov Emorových a zaplatil za ňu striebrom.

17 Medzitým sa priblížil čas naplnenia Božieho sľubu Abrahámovi. Náš ľud sa v tom čase v Egypte veľmi rozmnožil.

18 Na trón však nastúpil faraón, ktorý už o Jozefovi nevedel nič.

19 Ten zaobchádzal s našim národom nepriateľsky a prikázal našim otcom, aby sa zriekli novonarodených detí a usmrtili ich.

20 V tom čase sa narodil Mojžiš, s ktorým mal Boh svoje plány. Rodičia sa o chlapca starali tri mesiace doma.

21 Keď ho už nemohli mať viac pri sebe, ujala sa ho faraónova dcéra a starala sa oňho, akoby to bol jej vlastný syn.

22 Mojžiš dostal najlepšie egyptské vzdelanie a vyrástol z neho výrečný a schopný muž.

23 Keď mal štyridsať rokov, zatúžil navštíviť svojich izraelských bratov.

24 Vtedy sa stal svedkom toho, ako Egyptan jednému z nich nespravodlivo ubližuje. Zastal sa ho a pomstil utláčaného tým, že Egyptana zabil.

²⁵ Myslel si, že bratia pochopia, že im Boh posielala pomocou neho záchranu, ale nepochopili to.

²⁶ Na druhý deň sa usiloval zmieriť dvoch Židov, ktorí sa hádali. ‚Čo to robíte? Ste predsa bratia. Prečo si navzájom ubližujete?‘ upokojoval ich.

²⁷ Ale ten, ktorý ubližoval svojmu blížnemu, odstrčil Mojžiša a povedal: ‚Kto ťa poveril, aby si nám vládol a súdil nás?‘

²⁸ ‚Hádam ma len nechceš zabiť ako včera toho Egypťana?‘

²⁹ Mojžiš sa tých slov zľakol a utiekol do Madiánskej krajiny. Žil tam ako cudzinec, oženil sa a mal dvoch synov.

³⁰ Po štyridsiatich rokoch vyhnanstva sa mu v plameňoch horiaceho kríka zjavil na púšti pri vrchu Sinaj anjel.

³¹ Keď sa chcel udivený Mojžiš zblízka pozrieť na ten nezvyčajný úkaz, počul Boží hlas:

³² ‚Ja som Boh tvojich otcov, Boh Abraháma, Izáka a Jákoba.‘ Mojžiš sa roztriasol od strachu a neodvážil sa ísť ďalej.

³³ Ale Boh pokračoval: ‚Vyzuj sa, lebo stojíš na svätom mieste!‘

³⁴ Dobré som videl trápenie svojho ľudu v Egypte a počul som jeho ston. Preto som zostúpil, aby som ho vyslobodil. A teraz poď, pošlem ťa do Egypta.‘

³⁵ Bol to ten istý Mojžiš, ktoré predtým odmietli slovami: ‚Kto ťa poveril, aby si nám vládol a súdil nás?‘ Práve jeho Boh poslal prostredníctvom anjela ako vládcu a vysloboditeľa.

³⁶ A Mojžiš ich vyviedol z Egypta a konal veľké divy a znamenia v Egypte, pri Červenom mori i počas štyridsaťročného putovania po púšti.

³⁷ Práve Mojžiš povedal Izraelitom: ‚Pán Boh vám pošle proroka z vášho národa ako som ja.‘

³⁸ Mojžiš bol sprostredkovateľom medzi anjelom, ktorý k nemu hovoril na vrchu Sinaj, a našimi otcami na púšti. Prijal pre nás slová života, aby nám ich oodvzdal.

³⁹ A napriek tomu ho naši otcovia neposlúchali, búrili sa proti nemu a túžili sa vrátiť do Egypta.

⁴⁰ Vyzvali preto Árona: ‚Urob nám bohov, aby nás viedli na ďalšej ceste. Veď nevieme, čo sa stalo s tým Mojžišom, ktorý nás vyviedol z Egypta.‘

⁴¹ A tak si urobili sochu teľaťa, obetovali jej a s radosťou oslavovali výtvar vlastných rúk.

⁴² Ale Boh sa od nich odvrátil, aby sa klaňali nebeskému vojsku, ako sa o tom píše v prorokoch: ‚Či ste to mne prinášali dary a obete počas štyridsaťročného putovania po púšti, národ izraelský?‘

⁴³ Nosili ste so sebou stánok Molocha a hviezdu boha Remfana, ktoré ste si sami vytvorili, a tým ste sa klaňali. Preto pôjdete do vyhnanstva až za Babylon.‘

⁴⁴ Na púšti mali naši otcovia stánok svedectva. Boh totiž Mojžišovi prikázal, aby ho urobil podľa vzoru, ktorý mu ukázal.

⁴⁵ Tento stánok prenášali naši otcovia pri svojom putovaní púšťou a za Jozuu ho doniesli do zeme pohanov, ktorých Boh odtiaľ vyhnal.

Stánok zmluvy slúžil až do čias kráľa Dávida,

⁴⁶ ktorého Boh obdaril svojou priazňou. Dávid ho prosil, aby mohol zaobstarat miesto pre príbytok Jákovovmu Bohu.

⁴⁷ Až Šalamún však vystaval Bohu chrám.

⁴⁸ Ale Najvyšší nebýva v chrámoch postavených ľudskými rukami! Ako hovorí prorok:

⁴⁹ „Nebesia sú mojím trónom a zem je podnožou mojich nôh. Aký chrám mi chcete vystavať, hovorí Pán? Je vôbec miesto, kde by som mohol bývať?

⁵⁰ Či to všetko nestvorila moja ruka?“

⁵¹ No vy ste takí istí ako vaši otcovia: ste tvrdošíjní, vaše srdcia sú ako srdcia tých, ktorí neveria v Boha, nepočúvate ho a neustále odporujete Svätému Duchu.

⁵² Našiel by sa prorok, ktorého vaši otcovia neprenasledovali? Zabíjali tých, ktorí predpovedali príchod Spravodlivého, ale vy ste sa ho úplne zriekli a zavraždili ste ho!

⁵³ Prijali ste Boží zákon z rúk anjelov, ale sami ste ho nezachovávali!“

⁵⁴ Keď to členovia veľrady počuli, rozzúrili sa na neho a od zlosti až škripali zubami.

⁵⁵ Ale Štefan, plný Ducha Svätého, hľadel uprene do neba. Uvidel Božiu slávu a Ježiša stát po Božej pravici.

⁵⁶ „Vidím otvorené nebesia,“ zvolal, „a Syna človeka, ako stojí po Božej pravici!“

⁵⁷ Tu prehlušili Štefana krikom a zapchávali si uši, aby už nič nepočuli. Spoločne sa na neho vrhli,

⁵⁸ odvliekli ho za hradby mesta, aby ho ukameňovali. Tí, čo počuli Štefanove slová, vyzliekli si plášte a dali ich strážiť mladému Saulovi.

⁵⁹ No Štefan, kým ho kameňovali, prosil Pána: „Pane Ježišu, prijmi môjho ducha!“

⁶⁰ Potom padol na kolená a nahlas zvolal: „Pane, odpusť im tento hriech!“ Po týchto slovách skončil.

8

Prvé prenasledovanie cirkvi

¹ Saul schvaľoval, že Štefana zabili. V ten deň vypuklo veľké prenasledovanie cirkvi v Jeruzaleme. Všetci, okrem apoštolov, sa rozprchli po Judsku a Samárii.

² Niektorí zbožní muži pochovali Štefana a hlboko za ním žiaľili.

³ A Saul sa pustil do ničenia cirkvi: vtrhával do domov, zatýkal veriacich mužov aj ženy, ktorí sa tam schádzali, a dával ich do väzenia.

Filip v Samárii

⁴ Ale veriaci, ktorí utiekli z Jeruzalema, všade, kam prišli, šíрили dobrú správu o Ježišovi.

⁵ Filip sa dostal do mesta Samária a tam kázal o Kristovi.

⁶ Všetkých veľmi zaujalo jeho posolstvo – slová i zázraky, ktorých sa stali svedkami.

⁷ Uzdravil totiž mnohých posadnutých démonmi, ochrnutých aj chromých.

⁸ V celom meste zavládla veľká radosť.

⁹ V Samárii žil istý Šimon, ktorý svojimi čarodejnými trikmi a mágiou uchvacoval ľudí a samého seba považoval za výnimočného.

¹⁰ Mal veľký vplyv na jednoduchých i významných ľudí a všeobecne sa o ňom hovorilo: „V Šimonovi na zem zostúpil boh nazývaný Veľká Moc.“

¹¹ Ľudia sa ním nechali ovplyvniť aj preto, lebo svoju mágiu konal medzi nimi už veľmi dlho.

¹² Ale keď uverili Filipovej zvesti o Božom kráľovstve a o Ježišovi Kristovi, dávali sa krstiť muži aj ženy.

¹³ Uveril dokonca aj Šimon a dal sa pokrstiť. Takmer sa nepohol od Filipa, uchvátený znameniami a mocnými činmi, ktoré Filip robil.

¹⁴ Keď sa apoštoli v Jeruzaleme dozvedeli, že v Samárii prijali Božiu zvesť, vyslali tam Petra a Jána.

¹⁵ Keď prišli do Samárie, prosili Boha, aby aj im daroval Svätého Ducha,

¹⁶ lebo doposiaľ ho ešte nik z nich neprijal, hoci boli pokrstení v meno Pána Ježiša Krista.

¹⁷ Peter a Ján vložili teda ruky na týchto veriacich a prijali Ducha Svätého.

¹⁸ Keď Šimon videl, že veriaci dostávajú Svätého Ducha, keď na nich apoštoli vkladajú ruky, ponúkol im peniaze

¹⁹ s prosbou: „Dajte aj mne túto moc, aby každý, na koho položím ruky, dostal Svätého Ducha!“

²⁰ Peter mu odpovedal: „Nech sú tie peniaze zatratené spolu s tebou! Myslíš si azda, že sa Boží dar dá kúpiť?“

21 Nemôžeš dostať tento dar, lebo tvoje srdce nie je úprimné pred Bohom.

22 Odvráť sa od tejto ohavnosti, zanechaj ju a pros Boha – možno ti odpustí tvoje zámery,

23 lebo vidím, že si plný trpkkej závidosti a že si v zajatí hriechu.“

24 Šimon zahanbene prosil: „Proste za mňa Boha, aby ma nepostihlo to, o čom ste hovorili.“

25 Peter a Ján pokračovali vo vydávaní svedectva a kázali slovo Pánovo. Potom sa vrátili do Jeruzalema, no cestou sa zastavili vo viacerých samaritánskych mestečkách a šíрили aj tam radostnú zvesť o Kristovi.

Filip a etiópsky dvoran

26 Filip dostal pokyn od Božieho anjela: „Pober sa smerom na juh, na osamelú cestu, ktorá vedie z Jeruzalema do Gazy.“

27 Filip sa vydal na cestu. Onedlho zazrel sprievod etiópskeho hodnostára, správcu pokladu etiópskej kráľovnej. Bol sa v Jeruzaleme pokloniť Bohu

28 a teraz sa vracal vo svojom voze a čítal zvitok proroka Izaiáša.

29 Boží Duch vnukol Filipovi: „Dobehni ten voz a choď vedľa neho!“

30 Filip k nemu pribehol, a začul, ako si muž nahlas číta Izaiášovo proroctvo. Spýtal sa ho: „Rozumieš tomu, čo čítaš?“

31 Etiópčan odpovedal: „Nerozumiem. Potreboval by som, aby mi to niekto vysvetlil.“ Pozval Filipa, aby si k nemu prisadol.

³² Práve čítal slová: „Bol ako ovca vedená na zabitie; ako baránok, ktorý onemie, keď ho strihajú; ani on neotvoril ústa.

³³ Vo svojom ponížení bol zbavený všetkých svojich práv. Kto môže hovoriť o jeho potomkoch? Veď bol vzatý preč zo zeme.“

³⁴ Dvoran sa spýtal Filipa: „Povedz mi, prosím, o kom to hovoril prorok? O sebe, alebo o niekom inom?“

³⁵ A tak Filip nadviazal na tieto prorocké slová a ukázal, ako sa splnili na Ježišovi.

³⁶ Cestou sa dostali k akejsi vode. Dvoran zvolal: „Pozri, voda! Prečo by som nemohol byť aj ja pokrstený?“

³⁷ [Filip mu odpovedal: „Ak si uveril celým srdcom, prečo nie?“ Dvoran vyznal: „Verím, že Ježiš Kristus je Boží Syn.“]*

³⁸ Dal zastaviť koč, vstúpil s Filipom do vody a Filip ho pokrstil.

³⁹ Keď vyšli na breh, Pánov Duch sa Filipa zmocnil a dvoran ho viac nevidel. Pokračoval teda vo svojej ceste a jeho vnútro bolo naplnené radosťou.

⁴⁰ Filip sa potom ocitol v Azote, prešiel celým krajom až do Cézarey a v každom meste šíril radostnú zvesť o Ježišovi.

9

Obrátenie Saula

¹ Saul sa ešte stále vyhrážal Pánovým učeníkom a dychtivo túžil po ich vyvraždení. Zašiel preto za veľkňazom

---

* **8:37** Verš 37 neobsahujú najstaršie rukopisy.

² a vyžiadal si poverovacie listiny pre židovské synagógy v Damasku. Ak by tam našiel stúpcov tohto nového učenia, mužov alebo ženy, chcel ich zajať a spútaných priviesť do Jeruzalema.

³ Vybral sa teda do Damasku, a keď už bol neďaleko, ožiarilo ho zrazu svetlo z neba.

⁴ Padol na zem a počul, ako mu nejaký hlas hovorí: „Saul, Saul, prečo ma prenasleduješ?“

⁵ Saul sa spýtal: „Kto si, Pane?“ Hlas odpovedal: „Ja som Ježiš, ktorého ty prenasleduješ.

⁶ Teraz vstaň, choď do mesta a tam sa dozvieš, čo máš ďalej robiť!“

⁷ Mužovia, čo sprevádzali Saula, ostali stáť v nemom úžase, počuli síce nejaký hlas, ale nikoho nevideli.

⁸ Saul vstal, ale keď otvoril oči, zistil, že nič nevidí. Chytili ho za ruky a odviekli do Damasku.

⁹ Tri dni trvala jeho slepota a po celý čas nejedol ani nepil.

¹⁰ V Damasku žil veriaci muž zvaný Ananiáš. Tomu sa vo videní zjavil Pán Ježiš a oslovil ho: „Ananiáš!“ „Tu som Pane,“ odpovedal.

¹¹ Pán mu povedal: „Choď do Priamej ulice. Tam sa v Júdovom dome spýtaj na Saula, ktorý pochádza z Tarzu. Práve sa modlí

¹² a má videnie, ako k nemu prichádza muž menom Ananiáš, kladie naňho ruky a ako sa mu vracia zrak.“

¹³ Ananiáš namietol: „Pane, počul som od mnohých, koľko zla napáchal tento muž tvojim verným v Jeruzaleme.

¹⁴ A aj sem vraj prišiel s poverením od veľkňazov, aby zatkol každého, kto ťa nasleduje.“

15 Pán mu však povedal: „Len choď a urob všetko, ako ti vravím. Ja som si ho vybral ako zvláštny nástroj, ktorý poniesie zvesť o mne pohanským národom, vládcom a takisto aj Izraelitom.

16 A zároveň mu ukážem, ako veľmi bude musieť trpieť pre moje meno.“

17 A tak Ananiáš šiel a vyhľadal Saula. Položil naňho ruky a povedal: „Saul, brat môj, posielala ma k tebe Pán Ježiš, ktorý sa ti ukázal na ceste sem. Má sa ti opäť vrátiť zrak a máš byť naplnený Svätým Duchom.“

18 A tu zrazu, akoby mu spadli šupiny z očí, Saul opäť videl. Vstal a dal sa pokrstiť.

19 Potom sa najedol a vrátila sa mu sila.

Z prenasledovateľa sa stáva nasledovník

Saul zostal niekoľko dní s damaskými veriacimi
20 a od prvého okamihu začal v synagógach zvestovať radostnú správu, že Ježiš je naozaj Boží Syn.

21 Všetci poslucháči sa čudovali a vraveli: „Vари to nie je ten, ktorý tak kruto prenasledoval v Jeruzaleme Ježišových vyznávačov? Veď aj sem predsa prišiel, aby ich pochytil a spútaných dovedol pred veľkňazov.“

22 Ale Saul čoraz presvedčivejšie dokazoval, že Ježiš je zaslúbený Mesiáš, až napokon celkom zmiatol Židov v Damasku.

23 Keď to trvalo už príliš dlho, niektorí z nich sa dohodli, že Saula zabijú.

²⁴ On sa však dozvedel, aké plány proti nemu kujú. Vo dne v noci dali strážiť mestské brány, aby ho mohli chytiť a zabiť,

²⁵ no kresťania ho raz v noci spustili v koši cez mestské hradby.

Saul v Jeruzaleme

²⁶ Keď sa Saul vrátil do Jeruzalema, pokúšal sa pripojiť k Ježišovým nasledovníkom. Ale všetci sa ho báli – nikto totiž neveril, že sa naozaj stal učeníkom Ježiša.

²⁷ Ujal sa ho však Barnabáš, priviedol ho k apoštolom a vyrozprával im, ako sa Saulovi ukázal Pán na ceste do Damasku, ako sa s ním zhováral a ako potom Saul v Damasku odvážne kázal v Ježišovom mene.

²⁸ A tak mohol mať Saul účasť na všetkom, čo robili a aj tu smelo hovoril o Ježišovi.

²⁹ Kázal aj grécky hovoriacim Židom, hádal sa s nimi, až ho napokon chceli zabiť.

³⁰ Keď sa ostatní bratia dozvedeli, aké nebezpečenstvo mu hrozí, odviekli ho tajne do Cézarey a odtiaľ ho poslali do rodného Tarzu.

³¹ Pre zbory v Judsku, Galilei a Samárii nastalo teraz pokojné obdobie. Cirkev vnútorne silnela, Duch Svätý ju povzbudzoval a viedol, rástla početne a všetci žili v Božej bázni.

Peter koná zázraky v Lydde a v Joppe

³² Peter navštevoval zbory po okolí a zavítal aj medzi veriacich v meste Lydda.

³³ Tam sa stretol s Eneášom, človekom, ktorý bol už osem rokov pripútaný na lôžko, lebo bol ochrnutý.

³⁴ Peter mu povedal: „Eneáš, Ježiš Kristus ti vracia zdravie. Vstaň a usteľ si lôžko!“ A Eneáš hneď vstal.

³⁵ Keď to obyvatelia Lyddy a neďalekého Sáronu videli, uverili v Pána Ježiša.

³⁶ V meste Joppa žila veriacia žena, ktorá sa volala Tabita, po grécky Dorkas. Bola známa tým, že konala veľa dobra a pomáhala najmä chudobným.

³⁷ Práve v tých dňoch však ochorela a zomrela. Umyli ju a uložili v podkrovnej izbe.

³⁸ Keďže Joppa je blízko Lyddy, učeníci sa dozvedeli že je tam Peter. Poslali k nemu dvoch mužov s naliehavou prosbou: „Príď k nám čo najskôr!“

³⁹ Peter sa ihneď pobral s nimi. Keď prišiel do Joppy, zaviedli ho do hornej miestnosti, kde ho ihneď obklopil zástup plačúcich vdov a ukazovali mu šaty, ktoré im šila ich milá Tabita, kým ešte žila.

⁴⁰ Peter požiadal, aby všetci odišli, kľakol si a modlil sa. Potom sa obrátil k mŕtvej a povedal: „Tabita, vstaň!“ Otvorila oči, uvidela Petra a sadla si.

⁴¹ Podal jej ruku a pomohol jej vstať. Potom všetkých zavolať hore a ukázal im Tabitu živú.

⁴² Správa o tom sa ihneď rozletela po celej Joppe a mnoho ľudí uverilo v Pána Ježiša.

⁴³ Peter zostal dlhší čas v Joppe v dome garbiara Šimona.

10

Anjel sa zjaví Kornéliovi

¹ V Cézarey žil istý Kornélius, stotník vojenského oddielu, nazývaného Italský.

² Bol to zbožný človek, ktorý uveril s celou svojou rodinou Bral Boha vážne. Štedro podporoval chudobných a pravidelne sa modlieval.

³ Raz popoludní okolo tretej sa mu vo videní zjavil Boží posol, ktorý k nemu prišiel a oslovil ho: „Kornélius!“

⁴ Vystrašene sa naň pozrel a spýtal sa: „Čo si želaš, Pane?“ Anjel mu odpovedal: „Boh vypočul tvoje modlitby a vie o tvojej dobročinnosti.“

⁵ Pošli teraz do Joppy svojich sluhov a pozvi k sebe Šimona zvaného Peter.

⁶ Býva v dome garbiara Šimona pri mori. Peter ti povie, čo máš robiť.“

⁷ Potom anjel odišiel. Kornélius si hneď zavolať dvoch sluhov a zbožného vojaka zo svojho sprievodu.

⁸ Vyrozprával im, čo sa mu prihodilo, a poslal ich do Joppy.

⁹ Na druhý deň okolo poludnia, keď sa Kornéliovi poslovia približovali k mestu, vyšiel Peter na plochú strechu domu a modlil sa tam.

¹⁰ Ako sa modlil, vyhladol a chcel si zajesť. Kým mu pripravovali jedlo, upadol do vytrženia.

¹¹ Videl otvorené nebo a z neho akoby niekto spúšťal čosi ako prestieradlo uviazané za štyri rohy.

¹² V prestieradle boli všelijaké štvornohé zvieratá, plazy i vtáci.

¹³ Vtom začul hlas: „Peter vstaň, zabíjaj a jedz!“

14 „Za nič na svete, Pane, jakživ som nevezal do úst nič, čo poškvŕňuje a znečisťuje.“

15 Ale hlas sa ozval znovu: „To, čo Boh očistil, nepokladaj za nečisté!“

16 To sa opakovalo tri razy a napokon to všetko bolo opäť vyzdvihnuté do neba.

17 Peter bol zarazený, a kým rozmýšľal, čo má to videnie znamenať, Kornéliovi poslovia našli dom garbiara Šimona a práve stáli pred bránou.

18 Spytovali sa, či tu býva Šimon, ktorého volajú aj Peter.

19 Peter si ešte vždy lámal hlavu, čo asi znamená to videnie, keď mu Svätý Duch povedal: „Hľa, hľadajú ťa traja muži.

20 Zíď dolu a choď bez váhania s nimi, ja som ich poslal za tebou.“

21 A tak Peter zišiel dolu a povedal im: „Ja som ten, koho hľadáte. Prečo ste za mnou prišli?“

22 Odpovedali: „Posiela nás stotník Kornélius, spravodlivý človek, ktorý berie Boha vážne a má v židovskom národe dobrú povesť. Zjavil sa mu totiž anjel a dal mu pokyn, aby ťa pozval do svojho domu a vypočul, čo mu máš povedať.“

23 Peter pozval hostí dnu a ponúkol im, aby uňho prenocovali. Na druhý deň sa Peter aj s niekoľkými veriacimi z Joppy pobral s nimi.

24 Ďalší deň došli do Cézarey, kde ich už Kornélius čakal. Na stretnutie s Petrom pozval svojich príbuzných a dobrých priateľov.

25 Keď Peter vchádzal do jeho domu, Kornélius si pred ním pokľakol a hlboko sa mu poklonil.

²⁶ Ale Peter ho zdvihol so slovami: „Vstaň, veď ja som len človek.“

²⁷ Začali sa spolu rozprávať a keď Peter vošiel do domu, zistil, že sa tam zišlo mnoho ľudí.

²⁸ Peter ich oslovil: „Vy iste viete, že ako Žid by som sem nemal chodiť a že máme zakázané priateľiť sa s ľuďmi iného pôvodu. Mne však Boh ukázal, aby som si o žiadnom človeku nemyslel, že kontakt s ním je niečo poškrňujúce alebo nečisté.“

²⁹ Preto som bez váhania prijal vaše pozvanie a prišiel som. No rád by som vedel, prečo ste ma vlastne zavolali.“

³⁰ Kornélius mu vysvetlil: „Pred tromi dňami som sa postil a modlil vo svojom dome. Boli asi tri hodiny popoludní, tak ako teraz, keď sa zrazu zjavil predo mnou muž v bieloskvúcom rúchu

³¹ a oslovil ma: ‚Kornélius, Boh počuje tvoje modlitby a vie o tvojej dobročinnosti.

³² Pošli poslov do Joppy a pozvi k sebe Šimona, zvaného Peter. Býva pri mori v dome garbiara Šimona.‘

³³ Nuž som hneď po teba poslal a som rád, že si ochotne prišiel. A tak sme tu všetci pred Bohom a tvoje slová prijmem ako jeho odkaz.“

Boh miluje každého človeka

³⁴ Peter sa ujal slova: „Teraz som konečne pochopil pravdu, že Boh nerobí rozdiel medzi ľuďmi,

³⁵ ale že mu je milý každý človek z ktoréhokoľvek národa, ak ho berie vážne a žije podľa jeho vôle.

³⁶ Boh zveril Izraelitom svoje posolstvo, radostnú správu o zmierení prostredníctvom Ježiša Krista, ktorý je Pánom všetkých.

³⁷ Azda už viete, aké udalosti sa diali po celom Judsku. Začalo to v Galilei, kde Ján volal ľudí ku pokániu a krstil ich.

³⁸ Potom Boh obdaril Ježiša z Nazareta zvláštnou mocou a Svätým Duchom. Všade, kam len prišiel, pomáhal ľuďom a uzdravoval všetkých, ktorí boli v diablovej moci, lebo Boh bol s ním.

³⁹ A my sme očitými svedkami všetkého, čo robil v Judskej krajine i v Jeruzaleme. Napriek tomu ho tam popravili na kríži,

⁴⁰ ale Boh ho na tretí deň vzkriesil a my sme sa s ním opäť stretli.

⁴¹ Neukázal sa všetkým, len svojim vyvoleným učeníkom a my sme s ním po jeho zmŕtvychvstaní dokonca jedli a pili.

⁴² Poveril nás, aby sme hlásali a svedčili, že je to on, ktorého Boh ustanovil za sudcu živých aj mŕtvych.

⁴³ Už proroci o ňom predpovedali, že každému, kto v neho uverí, Boh odpustí hriechy.“

Duch Svätý zostúpi na veriacich spomedzi pohanov

⁴⁴ Peter ešte ani nedohovoril a Duch Svätý už zostúpil na všetkých poslucháčov.

⁴⁵ Obrátení Židia zo zboru v Joppe žasli, že dar Svätého Ducha dostávajú aj ľudia pohanského pôvodu.

⁴⁶ Počuli ich dokonca hovoriť inými jazykmi a chváliť Boha. Peter im povedal:

⁴⁷ „Môžeme azda zabrániť, aby boli pokrstení vodou tí, ktorí prijali od Boha Svätého Ducha tak ako aj my?“

⁴⁸ A dal pokyn, aby všetci noví veriaci boli pokrstení v mene Pána Ježiša. Potom ho pozvali, aby u nich zostal ešte niekoľko dní.

11

Peter vysvetľuje svoje konanie

¹ Apoštoli i bratia v Judsku sa čoskoro dozvedeli, že aj pohanovia uverili Božej zvesti.

² Ale keď sa Peter vrátil do Jeruzalema, niektorí kresťania židovského pôvodu mu vyčítali:

³ „Ty si navštevoval pohanov, ba ešte si aj s nimi jedával!“

⁴ A tak Peter vyrozprával, ako sa to stalo:

⁵ „Bol som v meste Joppa. Jedného dňa, práve keď som sa modlil, mal som videnie: čosi ako obrovské prestieradlo sa uviazané za štyri rohy spúšťalo z neba a zastalo práve pri mne.

⁶ Keď som sa doň pozorne zahľadel, uvidel som v ňom najrozmanitejšie zvieratá – divú zver, plazy i vtáky.

⁷ A počul som hlas: ‚Vstaň, Peter, zabíjaj a jedz!‘

⁸ Odpovedal som: ‚Za nič na svete, Pane! Jakživ som nevzal do úst nič, čo poškrvňuje a znečisťuje.‘

⁹ Ale znova zaznel hlas z neba: ‚To, čo Boh očistil, nepokladaj za nečisté!‘

¹⁰ To sa zopakovalo tri razy a potom sa všetko vyzdvihnuté späť do neba.

11 A práve v tej chvíli pred domom, kde som býval, zastali traja muži, čo prišli po mňa z Cézarey.

12 Duch mi povedal, aby som bez pochybovania išiel s nimi. So mnou sa vydali na cestu aj títo šiesti bratia a spolu sme vošli do domu muža, ktorý po nás poslal.

13 Porozprával nám, ako vo svojom dome uvidel anjela, ktorý mu povedal: „Pošli niekoho do Joppy a pozvi k sebe Šimona zvaného Peter.

14 On ti prinesie posolstvo, ako môžeš byť spasený ty aj všetci v tvojom dome.“

15 Začal som im teda hovoriť, ale čoskoro na nich zostúpil Svätý Duch, tak ako na nás vtedy na počiatku.

16 Vtedy som si spomenul na slová Pána Ježiša: „Ján vás krstil vodou, ale vy budete pokrstení Svätým Duchom.“

17 Ak teda Boh dal pohanom rovnaký dar ako nám, ktorí sme uverili v Pána Ježiša Krista, kto som ja, aby som sa staval proti Bohu?“

18 Po týchto slovách bratia prestali namietat a začali oslavovať Boha: „Teda aj pohanov prebúdza Boh k pokániu, aby sa obrátili k nemu a získali večný život!“

Založenie zboru v Antiochii

19 Po Štefanovej smrti nastalo v Jeruzaleme veľké prenasledovanie. Veriaci, ktorí sa odtiaľ rozišli, sa dostali až do Fenície, na Cyprus a do Antiochie v Sýrii. S radostnou zvesťou o záchrane však zoznamovali iba Židov.

²⁰ Ale niektorí z nich, rodáci z Cypru a Cyrény, začali po svojom príchode do Antiochie zvestovať Krista aj pohanom.

²¹ Moc Božia bola s nimi a veľké množstvo ľudí uverilo a obrátilo sa k Pánovi.

²² Správy o tom sa dostali do jeruzalemského zboru. Bratia teda vyslali do Antiochie Barnabáša.

²³ Keď tam prišiel a uvidel, ako Božia milosť pôsobí, veľmi sa z toho tešil a povzbudzoval všetkých, aby vo svojom rozhodnutí vytrvali a zostali Pánovi verní.

²⁴ Barnabáš bol vzácný muž, plný Ducha Svätého a viery. Tak v Antiochii uveril v Pána Ježiša veľký počet ľudí.

²⁵ Barnabáš sa odtiaľ pobral do Tarzu, vyhládal Saula

²⁶ a priviedol ho so sebou do Antiochie. Zostali tam spolu celý rok a vyučovali veľké množstvo veriacich. Práve v Antiochii sa začalo Kristovým nasledovníkom prvý raz hovoriť kristovci – kresťania.

²⁷ Do antiochijského zboru prišli z Jeruzalema niektorí kresťania, ktorí mali prorocký dar.

²⁸ Jednému z nich, Agabovi, ukázal Duch, že v celej ríši vypukne hlad. To sa aj neskôr splnilo za vlády cisára Klaudia.

²⁹ Kresťania v Antiochii sa preto rozhodli, že každý podľa svojich možností pomôže bratom v Judsku.

³⁰ Tak aj urobili a zbierku poslali po Barnabášovi a Saulovi predstaveným zboru v Jeruzaleme.

12

Zatknutie Petra a jeho vyslobodenie

¹ V tom čase začal kruto prenasledovať niektorých z cirkvi aj kráľ Herodes.

² Apoštola Jakuba, Jánovho brata, dal popraviť mečom.

³ Keď videl, že sa tým zapáčil Židom, dal zatknúť aj Petra. Bol práve Sviatok nekvasených chlebov,

⁴ keď Petra uvrhol do žalára, ktorý strážili štyri štvorice vojakov. Po sviatkoch Veľkej noci ho mienil verejne súdiť.

⁵ Zatiaľ čo bol Peter vo väzení, cirkev sa zaňho bez prestania modlila k Bohu.

⁶ V noci pred chystaným procesom spal Peter medzi dvoma vojakmi spútaný dvoma reťazami a stráže pred dvermi strážili väzenie.

⁷ Tu zrazu svetlo ožiarilo celu a pri Petrovi stál Pánov anjel. Potriasol ho za bok a zobudil slovami: „Rýchlo vstaň!“ a Petrovi spadli zo zápästí reťaze.

⁸ Anjel mu rozkázal: „Obleč sa a obuj!“ Peter poslúchol a anjel ho vyzval: „Vezmi si plášť a pod za mnou!“

⁹ Vyšiel z cely a šiel za anjelom. Vôbec netušil, že to, čo sa s ním prostredníctvom anjela deje, je skutočnosť. Myslel si totiž, že to celé je len videnie, sen.

¹⁰ Prešli popri prvej aj druhej stráži a prišli k železnej bráne, ktorá viedla do mesta. Tá sa im otvorila sama od seba. Vyšli von, prešli jednou z ulíc, a vtom anjel zmizol.

¹¹ Až teraz sa Peter spamätal a povedal si: „Teraz už viem, že Pán poslal svojho anjela

a vytrhol ma z Herodesových rúk, a tak zmaril plány Židov.“

¹² Keď si to uvedomil, zamieril do domu Márie, matky Jána, zvaného Marek. Tam sa zhromaždilo mnoho veriacich a modlili sa.

¹³ Peter zabúchal na dvere. Slúžka, ktorá sa volala Rodé, sa pribehla spýtať, kto to je.

¹⁴ Poznala Petrov hlas, ale od veľkej radosti ani neotvorila, ale bežala dnu oznámiť, že pred bránou stojí Peter.

¹⁵ „Ty si sa zbláznila!“ povedali jej. Ona však trvala na svojom. „Tak potom to musí byť jeho anjel,“ povedali jej.

¹⁶ Ale Peter znova zabúchal. Išli teda otvoriť a keď ho zbadali, neverili vlastným očiam.

¹⁷ Peter im pokynul rukou, aby ich upokojil, a vyzoprávval im, ako ho Boh vyslobodil z väzenia. Napokon ich poprosil: „Oznámte to Jakubovi a ostatným bratom.“ Potom odišiel schovať sa na iné miesto.

¹⁸ Ráno sa strhol medzi strážcami poplach. Začali sa dohadovať, kam sa podiel Peter.

¹⁹ Herodes ho dal hľadať, ale márne. Vypočul strážcov, a keď sa od nich nič nedozvedel, dal ich popraviť. Nato Herodes opustil Judsko, pobral sa do Cézarey a nejaký čas tam zostal.

²⁰ Počas pobytu v meste Cézarea prijal delegáciu zástupcov z miest Týrus a Sidon. Bol na tieto mestá veľmi nazlostený, ale ich zástupcovia si úplatkami získali priazeň kráľovského dvorana Blasta a žiadali uzavrieť prímerie, lebo ich kraj bol zásobovaný potravinami z Herodesovho územia.

21 V deň audiencie zasadol Herodes v kráľovských šatách na trón a predniesol reč.

22 Keď skončil, ľud ho zahrnul ováciami a volal: „To nehovoril človek, to hovoril sám Boh!“

23 V tom okamihu ho potrestal Boží anjel, pretože prijal pocty, ktoré patrili Bohu. Postihla ho choroba a umrel rozožraný červami.

24 Božia zvesť sa rýchlo šírila a k cirkvi sa pridávali noví kresťania.

25 Barnabáš a Saul splnili svoje poslanie v Jeruzaleme a vrátili sa do Antiochie, kam so sebou vzali aj Jána, zvaného Marek.

13

Pavol a Barnabáš vyslaní ako misionári

1 Medzi členmi zboru v Antiochii boli proroci i učители: Barnabáš, Simeon zvaný Čierny, Lucius z Cyrény, Manahen, ktorý bol vychovávaný spolu s tetrarchom Herodesom Antipom, a Saul.

2 Raz, keď sa pripravovali pôstom a modlitbami na službu Bohu, dostali pokyn od Svätého Ducha: „Oddelte spomedzi seba Barnabáša a Saula, lebo im chcem zveriť zvláštne poslanie.“

3 Znova sa teda modlili a postili, potom na nich položili ruky, aby pre nich vyprosili požehnanie a vyslali ich na cestu.

4 Podľa pokynu Svätého Ducha sa vybrali do prístavu Seleukia a odtiaľ sa odplavili na Cyprus.

5 Spolu s nimi šiel ako ich pomocník aj Ján Marek. Pristáli v meste Salamina a v židovských synagógach kázali o Kristovi.

⁶ Potom putovali cez ostrov, až sa napokon dostali do Pafu. Narazili tam na istého židovského čarodejníka, ktorý sa volal Barjezus a bol falošným prorokom.

⁷ Zdržiaval sa u rímskeho miestodržiteľa Sergia Paula, vzdelaného muža. Ten si k sebe pozval Barnabáša a Saula, lebo chcel počuť slovo od Boha.

⁸ Ale čarodejník Elymas (také bolo jeho grécke meno) sa proti nim tvrdo postavil a zo všetkých síl chcel odvrátiť Sergia od viery.

⁹ Saul, teraz väčšmi známy pod menom Pavol, sa naňho prenikavo zahľadel a naplnený Svätým Duchom

¹⁰ povedal: „Si synom diabla, plný klamu a fašše! Ty nepriateľ všetkého, čo je spravodlivé, vari nikdy neprestaneš prevracať Božie cesty na lož?

¹¹ Teraz ťa postihne Boží trest: oslepneš a istý čas neuvidíš ani slnko!“ A naozaj sa mu zatmelo pred očami, začal šmátrať okolo seba a hľadal, kto by mu podal ruku a viedol ho.

¹² Keď miestodržiteľ videl, čo sa stalo, uveril a žasol nad tým, akú moc má Božie slovo.

Misijná práca v Antiochii

¹³ Z Pafu sa Pavol a jeho spoločníci plavili do Pergy v Pamfýlii. Ján Marek sa však od nich oddelil a vrátil sa do Jeruzalema.

¹⁴ Z Pergy pokračovali do Antiochie v Pisidskej provincii, kde vošli v sobotu do synagógy a posadili sa.

¹⁵ Najprv sa ako zvyčajne čítali oddiely z Mojžišových kníh a z prorokov a potom

predstavení synagógy vyzvali Pavla a Barnabáša: „Bratia, ak máte pre nás nejaké slová povzbudenía, môžete hovoriť!“

¹⁶ Tu vystúpil Pavol, dal pokyn rukou a začal: „Mužovia izraelskí aj vy ostatní, ktorí ctíte Boha, počúvajte!“

¹⁷ Boh Izraela si vyvolil našich praotcov a za pobytu v Egypte dal ich potomkom vyrásť na veľký národ. Potom ich odtiaľ svojou veľkou mocou vyviedol.

¹⁸ Štyridsať rokov putovali po púšti a Boh sa o nich staral.

¹⁹ Neskôr im podmanil sedem národov, ktoré obývali Kanaán, a daroval im tú krajinu do dedičstva.

²⁰ Takmer štyristopäťdesiat rokov im dával múdrych vodcov až po proroka Samuela.

²¹ Vtedy naši predkovia zatúžili po kráľovi a Boh im dal kráľa Saula, syna Kišovho z Benjamínovho kmeňa. Vládal im štyridsať rokov.

²² Boh sa však od neho odvrátil a dal Izraelovi za kráľa Dávida, o ktorom povedal: ‚Dávid, syn Jesseho, je muž podľa mojich predstáv, lebo bude konať moju vôľu.‘

²³ A z Dávidovho rodu dal, tak ako slúbil, izraelskému ľudu Spasiteľa Ježiša.

²⁴ Jeho príchod ohlasoval Ján a vyzýval všetkých Izraelitov, aby sa odvrátili od svojich hriechov a dali sa pokrstiť.

²⁵ Keď Ján skončil svoje poslanie, pripomenul: ‚Nie som ten, za koho ma pokladáte. Po mne však prichádza ten, ktorému nie som hodný ani len rozviazať remienok na obuvi.‘

²⁶ Bratia, ktorí ste z Abrahámovho rodu, aj vy ostatní, ktorí spolu s nami ctíte jediného Boha, zvesť o záchrane je určená nám všetkým.

²⁷ Obyvatelia Jeruzalema ani ich vodcovia však v Ježišovi nespoznali Spasiteľa. Odsúdili ho a tak splnili, čo o ňom napísali proroci, ako si to čítavame každú sobotu.

²⁸ Nenašli na ňom nijaký dôvod, aby ho mohli odsúdiť na smrť, a predsa naliehali na Piláta, aby ho dal popraviť:

²⁹ tak sa naplnili všetky predpovede Písma. Potom jeho telo zložili z kríža, pochovali,

³⁰ ale Boh ho vzkriesil z mŕtvych.

³¹ Mnoho dní sa zjavoval tým, ktorí s ním prišli z Galiley do Jeruzalema. Tí o tom teraz všetkým osobne svedčia.

³² A my vám prinášame radostnú správu, že slúb, ktorý Boh dal našim praotcom,

³³ splnil teraz nám, ich deťom, a potvrdil ho Ježišovým vzkriesením. Naňho sa vzťahujú slová druhého žalmu: ‚Ty si môj Syn, dnes som sa stal tvojím Otcom.‘

³⁴ To, že Ježiš vstane z mŕtvych a už nikdy nezomrie, predpovedal Boh v Písme slovami: ‚Splním vám zaľúbenie, ktoré som dal Dávidovi.‘

³⁵ A v inom žalme to vysvetľuje ešte jasnejšie: ‚Nedopustíš, aby sa telo tvojho vyvoleného rozpadlo na prach.‘

³⁶ To sa netýkalo Dávida, ktorý keď vykonal svoje poslanie podľa Božej vôle, zomrel, bol pochovaný vedľa svojich predkov a potom zotlel na prach.

³⁷ Ten však, ktorého Boh vzkriesil, nerozpadol

sa na prach.

³⁸ Bratia, počúvajte! V Ježišovi vám zvestujeme odpustenie hriechov.

³⁹ Každý, kto mu dôveruje, je oslobodený od všetkých previnení a je ospravedlnený; to je niečo, čo Mojžišov zákon nikdy nemohol urobiť.

⁴⁰ Dajte si však pozor, aby sa na vás nesplnila prorocká predpoveď:

⁴¹ ‚Vy, ktorí mnou pohrdáte, otvorte oči a zahyňte, lebo vykonám za vášho života niečo veľké, čomu neuveríte, aj keď vám o tom budú rozprávať iní.‘ “

⁴² Keď vychádzali zo synagógy, poslucháči prosili Pavla a Barnabáša, aby im o týchto veciach prišli hovoriť aj nasledujúcu sobotu.

⁴³ Mnohí Židia aj obrátení pohanovia, ktorí uctievali jediného Boha, sa pripojili k Pavlovi a Barnabášovi, a tí ich povzbudzovali, aby žili naplnení Božou milosťou.

⁴⁴ Nasledujúcu sobotu sa zhromaždilo skoro celé mesto, aby počuli Božie slovo.

⁴⁵ Keď židovskí vodcovia videli taký zástup ľudí, pochytila ich závisť. Skákali Pavlovi do reči, odporovali mu a rúhali sa všetkému, čo povedal.

⁴⁶ Napokon im teda Pavol a Barnabáš smelo a otvorene povedali: „Túto dobrú správu sme mali zvestovať najprv vám Židom. Keďže ju však odmietate a vzdávate sa večného života, obraciame sa k pohanom.

⁴⁷ Ved' tak nám to Pán prikázal: ‚Určil som ťa, aby si bol svetlom pohanom a niesol spásu až na koniec sveta.‘ “

⁴⁸ Keď to pohania počuli, veľmi sa tešili a zo srdca ďakovali za počuté Božie slovo. Tí, v ktorých Boh prebudil túžbu po večnom živote, uverili.

⁴⁹ Radosná správa o Kristovi sa šírila po celom kraji.

⁵⁰ Ale židovským vodcom sa podarilo popudiť zbožné urodzené ženy aj vplyvných mužov proti Pavlovi a Barnabášovi, až ich napokon vyhнали z mesta.

⁵¹ Pavol a Barnabáš striasli prach zo svojich nôh a odišli do mesta Ikonium.

⁵² Ale Boh naplňal veriacich radosťou i Svätým Duchom.

14

V Ikoniu

¹ Aj v Ikoniu kázal Pavol s Barnabášom v synagóge, a to tak mocne, že uverilo mnoho Židov aj pohanov.

² Ale tí Židia, ktorí odmietli Božie poslanstvo, pobúrili pohanov a vyvolali nenávisť voči kresťanom.

³ Pavol a Barnabáš napriek prekážkam zostali v meste dosť dlho a neohrozene zvestovali Krista. Ich slová o milosti Boh potvrdzoval tým, že dal apoštolom moc konať znamenia a zázraky.

⁴ Obyvatelia mesta sa rozdelili na dva tábory: niektorí boli na strane Židov, ktorí odmietli Ježiša, iní držali s kresťanmi.

⁵ Keď sa Pavol a Barnabáš dozvedeli, že pohania, Židia a židovskí vodcovia kujú proti nim plány a chcú ich ukameňovať,

⁶ utiekli a zdržiavali sa v lykaonských mestách v Lystre, v Derbe a v okolí.

⁷ Aj tam hlásali radostnú správu o Kristovi.

⁸ V Lystre žil istý človek, ktorý sa nemohol postaviť. Bol chromý od narodenia a nikdy nechodil.

⁹ Aj on bol medzi Pavlovými poslucháčmi. Pavol si ho všimol, a keď videl, že má vieru, aby bol vyliečený,

¹⁰ hlasno naňho zavolať: „Postav sa na rovné nohy!“ A muž hneď vyskočil a chodil.

¹¹ Ľudia, ktorí boli svedkami tohto zázraku, nahlas volali vo svojom jazyku: „Zostúpili k nám bohovia v ľudskej podobe!“

¹² O Barnabášovi vraveli, že je grécky boh Zeus, a o Pavlovi, že je Hermes, posol bohov, lebo väčšinou hovoril on.

¹³ Kňaz Diovho chrámu, ktorý stál pred hradbami, dal dokonca priviesť k bráne ovenčené býky a chcel ich spolu s ostatnými apoštolom obetovať.

¹⁴ Keď sa to apoštoli dozvedeli, roztrhli svoj odev, vbehli medzi zástup a volali:

¹⁵ „Priatelia, čo to robíte? Veď aj my sme len smrteľní ľudia ako vy. Prinášame vám dobrú správu a vyzývame vás, aby ste sa opustili tieto márnosti a obrátili sa k živému Bohu, ktorý stvoril nebo i zem i more i všetko, čo je v nich.

¹⁶ V minulosti dovolil všetkým národom chodiť po vlastných cestách,

¹⁷ ale dával o sebe vedieť tým, že vám preukazoval dobro: zosielať vám dážď z neba

i úrodu v pravý čas, dával vám jedlo a naplňal vás radosťou.“

¹⁸ Týmito slovami sa im len horko-ťažko podarilo prehovoriť zástupy, aby im nepriniesli obeť.

¹⁹ No o pár dní prišli z Antiochie a Ikonia niekoľkí Židia, strhli ľudí na svoju stranu a poštvali ich proti apoštolom a Pavla kameňovali. Keď sa im zdalo, že je už mŕtvy, vyvliekli jeho nevládne telo za hradby.

²⁰ Keď sa okolo neho zbehli učeníci, Pavol sa prebral a vrátil sa do mesta. Na druhý deň však odišli aj s Barnabášom ďalej do Derby.

²¹ Tu takisto hlásali radostnú zvesť o Kristovi a získali mnoho nasledovníkov.

Potom sa vracali cez Lystru, Ikonium a Pisidskú Antiochiu.

²² Všade posilňovali veriacich a povzbudzovali ich, aby vytrvali vo viere. Vraveli: „Kým vojdeme do Božieho kráľovstva, musíme prejsť cez mnohé utrpenia.“

²³ Pavol a Barnabáš zároveň ustanovili starších a po pôste a modlitbách ich všetkých zverili do ochrany Pána, v ktorého uverili.

²⁴ Vydali sa na spiatočnú cestu cez Pisidiu a Pamfýliu

²⁵ a opäť kázali v meste Perga. Potom odišli do Atálie,

²⁶ odkiaľ sa plavili späť do Antiochie v Sýrii, kde im pred časom vyprosili Božiu milosť pre prácu, ktorú práve zakončili.

²⁷ Po ich príchode sa zišiel celý zbor a oni im rozprávali, čo všetko prostredníctvom nich Boh vykonal a ako otváral dvere viery aj pohanom.

²⁸ Pavol a Barnabáš zostali s kresťanmi v Antiochii dlhší čas.

15

Spor o obriezku

¹ Kým boli Pavol a Barnabáš v Antiochii, prišli niektorí ľudia z Judska a začali poučać bratov: „Ak sa nedáte obrezať, ako to predpisuje Mojžišov zákon, nebudete zachránení.“

² Pavol a Barnabáš s tým nesúhlasili a vypukol medzi nimi spor. Napokon sa rozhodli, že Pavol a Barnabáš aj s niekoľkými bratmi z Antiochie odcestujú do Jeruzalema a predložia tento problém apoštolom a starším.

³ Zbor ich teda vyslal na cestu. Išli cez Feníciu a Samáriu a všade rozprávali o tom, ako aj pohanovia začínajú veriť v Pána Ježiša. Táto správa spôsobovala všetkým veriacim veľkú radosť.

⁴ V Jeruzaleme ich srdečne prijal celý zbor, starší i apoštoli. Aj tým rozprávali, čo všetko Boh prostredníctvom nich vykonal.

⁵ Ale hneď sa ozvali niektorí kresťania, bývalí farizeji, a upozornili: „Aj obrátení pohanovia sa musia dať obrezať a treba im prikázať, aby sa riadili Mojžišovým zákonom.“

⁶ A tak sa apoštoli a starší zišli, aby sa o tom poradili.

⁷ Po dlhej a náročnej debatae sa prihlásil o slovo Peter: „Milí bratia, viete veľmi dobre, že si ma Boh pred časom vybral, aby som zvestoval evanjelium pohanom a oni tak mohli uveriť.“

⁸ A Boh, ktorý vidí do srdca človeka, sa k nim priznal a dal im Svätého Ducha takisto ako nám.

⁹ A nerobil nijaký rozdiel medzi nami a nimi, lebo aj ich srdce očistil vierou.

¹⁰ Prečo teraz pokúšate Boha a chcete vložiť na chrbát nových kresťanov bremeno, ktoré nevládali uniesť ani naši otcovia, ani my?

¹¹ Veríme predsa, že sme rovnako ako oni zachránení milosťou Pána Ježiša.“

¹² Po tejto reči celé zhromaždenie stíchlo a pozorne vypočulo Pavla aj Barnabáša, aké veľké zázraky konal Boh prostredníctvom nich medzi pohanmi.

Jakubov návrh

¹³ Keď dohovorili, ujal sa slova Jakub: „Bratia, rád by som vám niečo povedal.

¹⁴ Práve sme počuli od Šimona Petra, ako Boh prvý raz prejavil pohanom svoju milosť a povolal ich za svoj ľud.

¹⁵ To sa celkom zhoduje so slovami proroka:

¹⁶ „Navrátim sa zase a znovu postavím Dávidov zborený príbytok, z jeho ruín ho znovu postavím a obnovím ho,

¹⁷ aby aj ostatní ľudia hľadali Pána, všetky národy, ktoré mi patria. Tak hovorí Pán, ktorí to činí

¹⁸ a ktorý to oznámil už pred vekmi.‘

¹⁹ Môj názor teda je, že by sme nemali na pohanov, ktorí sa obrátili k Bohu, nakladať zbytočné bremená.

²⁰ Radšej im napíšme, aby sa vyhýbali všetkému, čo súvisí s pohanskou modloslužbou, aby sa chránili smilstva a nejedli mäso zadusených zvierat, ani ich krv.

21 Ved' Mojžišov zákon sa už oddávna vyučuje každú sobotu v synagógach a má dosť kazateľov.“

22 S týmto návrhom súhlasilo celé zhromaždenie. Apoštoli a starší rozhodli, že zvolia dvoch zástupcov a pošlú ich s Pavlom a Barnabášom do Antiochie, aby im oznámili, na čom sa uzniesli. Vybrali dvoch popredných bratov z vedenia zboru, a to Júdu nazývaného Barsabáš a Sílasa.

23 Poslali po nich list s týmto znením: „My, apoštoli a starší, vaši bratia, posielame srdečný pozdrav vám, svojim bratom v Antiochii, Sýrii a Cilícii, ktorí ste boli kedysi pohanmi.

24 Dozvedeli sme sa, že vás niektorí naši bratia svojimi rečami znepokojili a spochybnili vaše spasenie, hoci ich tým nikto nepochybil.

25 Preto sme sa jednomyselne rozhodli, že zvolíme dvoch zástupcov a pošleme ich k vám s našimi milovanými bratmi Barnabášom a Pavlom,

26 ktorí v službe pre nášho Pána Ježiša Krista nasadzujú vlastné životy.

27 Posielame vám tiež Júdu a Sílasa, ktorí vám to, čo píšeme, potvrdia aj ústne.

28 Duch Svätý i my považujeme za dobré, aby vás nikto nezaťažoval povinnosťami, ktoré nie sú pre spasenie nevyhnutné.

29 Je však potrebné, aby ste sa zdržiavali všetkého, čo bolo obetované modlám, krvi, mäsa udusených zvierat, nezravených krvi, a napokon smilstva. Ak sa toho všetkého vyvarujete, budete konať správne. Majte sa dobre.“

³⁰ Poverení zástupcovia sa teda vybrali do Antiochie, kde zvolali celé zhromaždenie a odovzdali im list.

³¹ Keď ho bratom prečítali, veľmi sa zaradovali, lebo ich upokojil.

³² Aj Júda a Sílás, ktorí mali dar proroctva, posilňovali a povzbudzovali celý zbor vo viere.

³³ Nejaký čas tam zostali a potom sa s nimi bratia so želaním pokoja rozlúčili, aby sa mohli vrátiť späť.

³⁴ [Ale Sílás zostal radšej v Antiochii.]*

³⁵ Pavol a Barnabáš zostali ešte v Antiochii a spolu s mnohými ďalšími vyučovali a zvestovali Božie slovo.

Pavol a Sílás na druhej misijnej ceste

³⁶ Po nejakom čase navrhol Pavol Barnabášovi: „Navštívme opäť našich bratov vo všetkých mestách, kde sme kázali o Pánu Ježišovi. Rád by som videl, ako sa im darí.“

³⁷ Barnabáš súhlasil a radil, aby so sebou opäť vzali Jána zvaného Marek.

³⁸ Ale Pavol bol proti tomu, lebo Marek ich opustil už v Pamfýlii a nepokračoval s nimi v práci.

³⁹ Došlo medzi nimi k takej ostrej výmene názorov, že sa radšej rozdelili. Barnabáš vzal so sebou Marka a odplavili sa na Cyprus.

⁴⁰ Pavol si vybral Sílasa a vydali sa na cestu s požehnaním bratov, ktorí ich zverili do Božej milosti.

⁴¹ Putovali Sýriou a Cilíciou a všade upevňovali zbory.

---

* **15:34** Verš 34 neobsahujú najstaršie rukopisy.

16

Timotej sa stáva Pavlovým spolupracovníkom

¹ Pavol navštívil najprv mesto Derby a odtiaľ sa dostal do Lystry. Tam stretli mladého veriaceho Timoteja. Jeho matka bola Židovka, ktorá uverila v Krista, ale otec bol Grék.

² Bratia v Lystre aj v Ikoniu sa veľmi pochvalne vyjadrovali o Timotejovi.

³ Pavol chcel, aby sa s ním vydal na cestu. Z ohľadu na tamojších Židov, ktorí vedeli, že jeho otec je Grék, ho Pavol obrezal.

⁴ Potom Pavol, Sílás a Timotej putovali spoločne z mesta do mesta a všade zoznamovali kresťanov s ustanoveniami, ktoré prijali apoštoli a starší jeruzalemského zboru.

⁵ A tak sa zbory upevňovali vo viere a každý deň pribúdali noví veriaci.

Cesta cez Malú Áziu do Macedónska, Pavlovo videnie

⁶ Po svojom pobyte v Lystre prešli cez provinciu Frýgia naspäť do Galácie. Svätý Duch ich totiž zastavil, aby nešli kázať do provincie Ázia.

⁷ Keď prišli do Mýzie, chceli púťovať ďalej na sever do provincie Bitýnia. Ježišov Duch im to opäť neumožnil.

⁸ Prešli teda Mýziou a dostali sa do Troady.

⁹ Tam mal Pavol v noci videnie. Stál pred ním akýsi Macedóнець a prosil ho: „Preplav sa do Macedónska a pomôž nám!“

¹⁰ Po tomto Pavlovom videní sme sa usilovali odísť do Macedónska, lebo sme usúdili, že Boh nás tam posielal hlásať radostnú zvesť.

Filipy – prvý kresťanský zbor v Európe

¹¹ Z Troady sme sa teda plavili rovno na ostrov Samotráke a na druhý deň sme doplávali do Neapola.

¹² Potom sme pokračovali už po súši do Filíp, najvýznamnejšieho mesta východného Macedónska, ktoré bolo Rímskou kolóniu. Tam sme strávili niekoľko dní.

¹³ V sobotu sme sa vybrali za bránu mesta popri rieke, lebo sme predpokladali, že sa tam miestni Židia schádzajú na modlitby. Prisadli sme si ku skupinke žien, ktoré sa tam zišli, a hovorili sme im o Kristovi.

¹⁴ Medzi poslucháčkami bola aj Lýdia, obchodníčka s purpurovými látkami z Tyatír, ktorá verila v Boha. Boh jej otvoril srdce a prijala všetko, čo Pavol hovoril.

¹⁵ Dala sa pokrstiť a spolu s ňou aj všetci, čo bývali v jej dome. Potom nás pozvala do svojho domu. Naliehala na nás: „Ak ste presvedčení, že som uverila v Pána, buďte hosťami v mojom dome.“

Pavol a Sítas vo väzení

¹⁶ Raz, keď sme opäť išli na miesto modlitieb, stretla nás mladá otrokyňa, ktorá mala veštecký dar a predpovedaním budúcnosti prinášala svojim pánom značný zisk.

¹⁷ Chodila za Pavlom a za nami a neustále volala: „Toto sú služobníci najvyššieho Boha a prišli sem, aby vám povedali, ako môžete byť zachránení.“

¹⁸ To sa opakovalo deň čo deň, až to Pavol nezniesol a prikázal démonovi v nej: „V mene

Ježiša Krista ti prikazujem, aby si z nej vyšiel!“
A v tej chvíli ju ten zlý duch opustil.

¹⁹ Jej páni si uvedomili, že tým prišli o svoj zisk, chytili Pavla a Sílasa a vliekli ich na námestie pred predstaviteľov mesta.

²⁰ Keď ich predviedli pred úradníkov, povedali: „Títo Židia poburujú naše mesto!

²¹ Zavádzajú tu zvyky, ktoré sú proti našim rímskym zákonom.“

²² Aj dav sa obrátil proti nim. Sudcovia nariadili, aby z nich postřhali šaty a dali ich zbičovať.

²³ Poriadne ich zbičovali, vrhli ich do väzenia a žalárnikovi prikázali, aby ich prísne strážil.

²⁴ Dal ich do najvzdialenejšej cely a nohy im spútal do klady.

²⁵ Okolo polnoci, keď sa Pavol a Sílás modlili a spevom oslavovali Boha, a ostatní väzni ich počúvali,

²⁶ nastalo zrazu veľké zemetrasenie. Celá budova sa otriasala až do základov. Všetky dvere sa pootvárali a väzňom spadli okovy.

²⁷ Keď sa žalárnik prebudil a videl pootvárané dvere, vytasil meč a chcel sa zabiť, lebo si myslel, že väzni utiekli.

²⁸ Ale Pavol zvolal: „Nerob to! Sme tu všetci!“

²⁹ Žalárnik teda rozkázal, aby mu priniesli svetlo, vběhol dnu a trasúc sa od strachu, padol pred Pavlom a Sílasom na kolená.

³⁰ Potom ich vyviedol von a spýtal sa: „Páni, čo mám robiť, aby som bol zachránený?“

³¹ Odpovedali mu: „Uver v Pána Ježiša a budeš spasený ty i všetci v tvojom dome.“

³² A začali jemu i všetkým v jeho domácnosti zvestovať Božie slovo.

³³ Hneď v tú nočnú hodinu sa ich žalárnik ujal, umyl a ošetril im rany a dal sa pokrstiť aj s celou svojou rodinou.

³⁴ Potom ich zaviedol do svojho domu, pohostil ich a všetci sa tešili, že mohli uveriť v Boha.

³⁵ Na druhé ráno poslali sudcovia sluhov s odkazom: „Prepusť tých ľudí!“

³⁶ Žalárnik oznámil Pavlovi: „Sudcovia nariadili, aby som vás prepustil. Ste slobodní – môžete v pokoji odísť.“

³⁷ Ale Pavol odpovedal: „Nás rímskych občanov verejne a bez súdu zbili a zavreli do väzenia. Teraz sa nás chcú tajne zbaviť? Nech prídu osobne a prepustia nás!“

³⁸ Sluhovia to oznámili sudcom. Keď počuli, že Pavol a Sítas sú rímski občania, náramne sa preľakli;

³⁹ prišli sa ospravedlniť, vyviedli ich z väzenia a pekne ich požiadali, aby opustili mesto.

⁴⁰ Pavol a Sítas po prepustení z väzenia navštívili Lýdiu. Tam sa stretli s ďalšími, ktorí uverili, a keď ich povzbudili, z Filíp odišli.

17

Pavol a Sítas v Tesalonike

¹ Pobrali sa cestou, ktorá vedie cez mestá Amfipolis a Apolóniu do Tesaloniky, kde bola židovská synagóga.

² Pavol ako zvyčajne prišiel do ich zhromaždenia a po tri soboty s nimi diskutoval o Písmach,

³ vysvetľoval im a dokazoval, že Mesiáš musel trpieť a vstať z mŕtvych. Na záver dodal: „Tým Mesiášom je Ježiš, o ktorom vám hovorím.“

⁴ Niektorí zo Židov sa dali presvedčiť a pripojili sa k Pavlovi a Sílasovi. Pripojilo sa k nim aj veľa Grékov a nemálo vplyvných žien.

⁵ To však prebudilo závisť židovských vodcov. Zavolali povalačov z trhoviska, vytvorili hlučný dav a pobúrili celé mesto. Zaútočili na Jasonov dom, hľadali v ňom Pavla a Sílasa a chceli ich predviesť pred zhromaždený dav.

⁶ Nenašli ich však, preto dovliekli Jasona a niekoľkých veriacich pred mestskú radu a kričali: „Pavol a Sílás, ktorí poburujú celý svet, prišli aj k nám

⁷ a Jason ich prijal do svojho domu. Všetci porušujú cisárove nariadenia, lebo tvrdia, že pravým kráľom je Ježiš.“

⁸ Tieto slová popudili dav aj členov mestskej rady.

⁹ Ale keď Jason aj ostatní zaplatili záruku, prepustili ich.

Apoštoli v Berei

¹⁰ Hneď v tú noc vypravili bratia Pavla a Sílasa do Berei. Keď tam prišli, zamierili rovno do židovskej synagógy.

¹¹ Tamojší Židia boli omnoho prístupnejší ako v Tesalonike. S veľkým záujmom prijímali zvestované slovo, každý deň študovali Písmo a skúmali, či všetko to, čo Pavol hovorí, je pravda.

¹² Mnohí z nich uverili, medzi nimi aj nemálo Grékov, mužov i žien z vyšších vrstiev.

¹³ Keď sa však Židia v Tesalonike dozvedeli, že Pavol káže v Berei, hneď tam prišli a začali proti nim poburovať a štváť ľudí.

¹⁴ Preto bratia vypravili Pavla na pobrežie, zatiaľ čo Sílás a Timotej zostali v Berei.

¹⁵ Pavol im po svojich sprievodcoch, ktorí ho odprevadili až do Atén, odkázal, aby čo najskôr prišli za ním.

Pavol v Aténach

¹⁶ Kým Pavol v Aténach čakal na Sílasa a Timoteja, bol hlboko znepokojený pri pohľade na množstvo pohanských modiel, s ktorými sa stretával v meste na každom kroku.

¹⁷ Deň čo deň sa zhováral so Židmi aj bohobojnými Grékmi v synagóge, ale vychádzal aj na námestia a debatoval so všetkými, čo tam práve boli.

¹⁸ Tak sa dostal do rozhovoru aj s epikurejskými a stoickými filozofmi. Hovoril im o Ježišovi a o tom, že vstal z mŕtvych, no reagovali rozlične. Jedni vraveli: „Čo sa nám to tu ten táraj snaží nahovoriť?“ Iní zasa: „Chce tu zaviesť akési nové náboženstvo!“

¹⁹ Zaviedli ho teda na stretnutie na Areopágu. Tam sa ho spýtali: „Smieme sa dozvedieť, aké nové učenie to hlásaš?“

²⁰ Hovoríš nezvyčajné veci a radi by sme sa o tom dozvedeli čosi viac.“

²¹ Najväčšou záľubou Aténčanov, ako aj v meste žijúcich cudzincov bolo totiž hovoriť a dozvedieť sa o nových veciach.

²² Pavol teda vystúpil pred všetkých, ktorí sa zhromaždili na Areopágu, a oslovil ich: „Vážení

Aténčania! Všimol som si, že ste veľmi nábožensky založení ľudia.

²³ Keď som sa totiž prechádzal po meste a prezeral si vaše posvätné miesta, našiel som aj oltár s nápisom ‚Neznámemu Bohu.‘ A tohto Boha, ktorého uctieвате, hoci ho nepoznáte, vám dnes chcem zvestovať.

²⁴ Je to Boh, ktorý stvoril svet aj všetko, čo je na ňom. On je Pánom neba aj zeme. Nebýva však v chrámoch, ktoré si ľudia postavili,

²⁵ ani si nedáva od ľudí slúžiť, akoby bol od nich závislý. Veď je to on sám, kto dáva ľuďom život, dýchanie i všetko ostatné.

²⁶ On stvoril všetkých ľudí na zemi z jedného muža, a umožnil im bývať na celej zemi. On určil, ako dlho a kde majú žiť.

²⁷ To všetko urobil, lebo chcel, aby ho ľudia hľadali, pátrali po ňom a našli ho. Veď je nám tak blízko.

²⁸ Vďaka nemu žijeme, pohybujeme sa i jestvujeme, tak ako to vyjadrili aj niektorí z vašich básnikov: ‚Aj my sme jeho rodina.‘

²⁹ Ak teda pochádzame z Boha, je nezmyselné sa domnievať, že sa Boh podobá modle, ktorú človek vytvoril zo zlata, zo striebra, alebo vytesal z kameňa. Veď je to iba výtvor ľudského umenia a zručnosti.

³⁰ Boh prepáčil ľuďom túto nevedomosť z minulosti, ale teraz prikazuje všetkým ľuďom na celom svete, aby sa odvrátili od svojho predchádzajúceho spôsobu zmýšľania.

³¹ Lebo už sa blíži deň, keď bude spravodlivo súdiť svet prostredníctvom muža, ktorého na to

určil. Všetkým ľuďom o tom poskytol dôkaz, keď ho vzkriesil z mŕtvych.“

³² Keď poslucháči počuli, že niekto, kto zomrel, vstal z mŕtvych, poniektorí sa začali Pavlovi posmievat'. Iní mu však povedali: „Niekedy inokedy nám o tom môžeš porozprávať aj viac.“

³³ Po týchto slovách Pavol stretnutie opustil.

³⁴ Ale niektorých jeho reč predsa zaujala a uverili. Bol medzi nimi aj člen Areopágu Dionýz, žena menom Damaris, a niektorí ďalší.

18

Pavol v Korinte

¹ Po týchto udalostiach Pavol opustil Atény a prišiel do Korintu.

² Tam sa zoznámil so židovskými manželmi Akvilom a Priscilou. Akvila bol rodák z Pontu, nedávno sa prisťahoval aj s manželkou z Itálie. Cisár Klaudius totiž vydal rozkaz, aby všetci Židia opustili Rím.

³ Pavol u nich býval aj pracoval, lebo mali rovnaké remeslo ako on; vyrábali stany.

⁴ Každú sobotu uvádzal v synagóge dôvody, ktorými sa snažil získať Židov aj Grékov.

⁵ Príchod Sílasa a Timoteja do Macedónska posilnil Pavlovo šírenie evanjelia. Začal ešte viac presviedčať Židov, že Ježiš je zaslúbený Mesiáš.

⁶ Židia mu však odporovali a začali sa rúhať. Pavol si preto vytriasol prach z odevu a povedal: „Ak zahyniete, nebude to moja vina, sami ste si za to zodpovední. Odteraz sa budem venovať pohanom.“

⁷ Potom sa presťahoval k Títovi Justovi, ktorý býval hneď vedľa synagógy. Justus bol pohan, ktorý uveril v Boha.

⁸ Uveril aj predstavený synagógy Krispos s celou svojou rodinou. Aj mnohí ďalší z Korintu, ktorí počúvali Pavla, uverili a dali sa pokrstiť.

⁹ Raz v noci sa Pavlovi ukázal vo videní Pán a povedal mu: „Neboj sa! Len smelo hovor a nemlč!

¹⁰ Veď ja som s tebou a nikto ti neublíži. V tomto meste mi patrí mnoho ľudí.“

¹¹ A tak zostal Pavol ešte rok a pol v Korinte a hlásal tam Božie slovo.

¹² Keď sa stal rímskym miestodržiteľom v Achajsku Gallio, Židia sa spojili proti Pavlovi, predviedli ho pred súd

¹³ a obžalovali ho: „Tento muž navádza ľudí, aby uctievali Boha spôsobom, ktorý je v rozpore so zákonom.“

¹⁴ Zatiaľ čo sa Pavol chystal prehovoriť, Gallio sa obrátil na jeho žalobcov: „Židia, keby šlo o nejaké bezprávie alebo zločin, vypočul by som vás.“

¹⁵ Ale spory o slová, mená osôb alebo vaše zákony, vyriešte si to sami. Ja sa tým ako sudca zaoberať nebudem.“

¹⁶ A vyhnal ich zo súdnej siene.

¹⁷ Tu sa všetci vrhli na Sostena, predstaveného židovskej synagógy, a bili ho rovno pred Galliovými očami. On však do toho nezasiahol.

Pavlov návrat do Antiochie, tretia misijná cesta

¹⁸ Pavol v Korinte ešte určitý čas zostal. Potom sa rozlúčil s bratmi a pobral sa loďou do Sýrie.

Spolu s ním odišli aj manželia Priscila a Akvila. Predtým si dal Pavol v Kenchreách, východnom korintskom prístave, ostrihať vlasy podľa sľubu, ktorý urobil.

¹⁹ V Efeze sa rozlúčil s priateľmi a pobral sa do synagógy, kde debatoval so Židmi.

²⁰ Prehovárali ho, aby sa u nich zdržal dlhšie, ale neprijal ich pozvanie.

²¹ Pri lúčení im však povedal: „Ak to bude Božia vôľa, ešte sa k vám vrátim.“

²² Z Efezu sa odplavil do Cézarey v Judsku a odtiaľ sa pešo vydal do Jeruzalema, aby sa pozdravil s miestnym zborom. Potom odcestoval do sýrskej Antiochie.

²³ Strávil tam nejaký čas a znova sa pobral do Galácie a Frýgie. Ponavštevoval rad za radom všetky zbory a povzbudzoval veriacich vo viere.

Apollo v Efeze a Korinte

²⁴ Medzitým prišiel do Efezu Žid z Alexandrie, ktorý sa volal Apollo. Bol to výborný rečník a znalec Písma.

²⁵ Už sa zoznámil s Ježišovým učením, o ktorom rozprával nadšene a správne, hoci poznal iba krst Jánov.

²⁶ Odvážne kázal o Ježišovi aj v efezskej synagóge. Tam ho počuli Priscila a Akvila, pozvali ho k sebe a dôkladnejšie ho zoznámili s Božou cestou.

²⁷ Apollo sa rozhodol ísť zvestovať radostnú správu do Acháje. Efezskí kresťania ho v tom povzbudili a dali mu aj odporúčajúci list pre tamojších kresťanov, aby ho srdečne prijali. Keď

tam prišiel, bol veľkou pomocou pre všetkých, ktorí vďaka Božej milosti uverili.

²⁸ Vedel totiž vynikajúco vyvracať argumenty Židov a na základe Písma dokazovať, že Ježiš je Mesiáš.

19

Pavol v Efeze

¹ Kým bol Apollo v Korinte, prešiel Pavol hornatým vnútrozemím a prišiel do Efezu. Tu sa zoznámil so skupinou učeníkov.

² Spýtal sa ich: „Keď ste uverili, prijali ste Ducha Svätého?“ Odpovedali mu: „Nie, o Duchu Svätom sme ani len nepočuli.“

³ Pavol pokračoval: „Čomu ste teda uverili, keď ste sa dali pokrstiť?“ „Tomu, čo učil Ján,“ odpovedali.

⁴ Tu im Pavol vysvetlil: „Ján krstil tých, ktorí olutovali svoje hriechy a odvrátili sa od nich, ale nabádal ľudí, aby uverili v toho, kto príde po ňom, v Ježiša.“

⁵ Keď to počuli, dali sa pokrstiť v mene Ježiša Krista.

⁶ A len čo na nich Pavol položil ruky, zostúpil na nich Duch Svätý a hovorili cudzími jazykmi a prorokovali.

⁷ Tých mužov bolo asi dvanásť.

⁸ Potom išiel Pavol do synagógy. Tri mesiace tam každú sobotu smelo učil, diskutoval a presviedčal, že to, čo hovorí o Božom kráľovstve, je pravda.

⁹ Ale keď niektorí neústupne trvali na svojom, ba dokonca verejne hanobili Krista, Pavol od

nich odišiel a odviedol so sebou aj tých, čo uverili. Každý deň potom kázal a diskutoval v prednáškovej sieni filozofa Tyrana,

¹⁰ čo trvalo dva roky, takže všetci obyvatelia provincie Ázia, Židia aj Gréci, počuli o Ježišovi.

¹¹ A Boh konal prostredníctvom Pavla nezvyčajné zázraky.

¹² Stačilo dokonca, ak ľudia vzali šatky alebo časti odevu, ktorých sa Pavol dotkol, priložili ich s vierou na chorých a tí boli uzdravení. Aj mnohých zlých duchov takto vyhnali.

¹³ Niektorí židovskí zaklínači, ktorí cestovali z mesta do mesta, sa pokúsili používať pri vyhánaní zlých duchov novú zaklínaciu formulu: „Zaklínam ťa v mene Ježiša, ktorého káže Pavol.“

¹⁴ Tak to robilo sedem synov židovského veľkňaza Skevu. Raz sa pokúsili takto uzdraviť človeka posadnutého démonmi.

¹⁵ Ale démon im odpovedal: „Ježiša aj Pavla poznám, ale kto ste vy?“

¹⁶ Potom sa na nich ten posadnutý človek vrhol, postráhal z nich šaty a zmlátil tak, že napokon nahý a doráňaní museli utekať z domu.

¹⁷ To sa hneď rozchýrilo medzi Židmi aj Grékmi v Efeze, takže sa všetkých zmocnila bázeň a meno Pána Ježiša bolo vo veľkej úcte.

¹⁸ Prichádzali mnohí, ktorí už uverili a pred všetkými vyznávali, že aj oni sa kedysi venovali zaklínaniu.

19 Mnohí, ktorí sa zaoberali mágiou, prinášali svoje knihy a pred všetkými ich pálili. Odhadovalo sa, že mali cenu päťdesiat tisíc drachiem.

20 Aj to bol dôkaz, že Božie slovo zasahovalo čoraz viac ľudí a malo na nich mocný vplyv.

Vzbura v Efeze

21 Po týchto udalostiach sa Pavol rozhodol, že precestuje Macedónskom a cez Achajsko sa vráti do Jeruzalema. „Keď tam nejaký čas pobudnem, určite sa vyberiem do Ríma,“ povedal si.

22 Dvoch svojich pomocníkov, Timoteja a Erasta, poslal napred do Macedónska a sám zostal ešte nejaký čas v Ázii.

23 Práve v tom čase vypukli v Efeze vážne nepokoje kvôli novému učeniu.

24 Vyvolal ich zlatník Demeter, ktorý vyrábala strieborné napodobeniny chrámu gréckej bohyně Artemis, a poskytoval tak remeselníkom nemalé zisky.

25 Demeter ich zvolal spolu s ostatnými, ktorí vyrábali podobné veci, a povedal im: „Priatelia, veľmi dobre viete, že naše remeslo nám veľmi dobre vynáša.

26 No teraz, ako iste vidíte a počujete, príde si nejaký Pavol a popletie a zvedie mnohých ľudí nielen v Efeze, ale aj po celej Ázii. Vrávi, že bohovia vytvorení ľudskými rukami nie sú nijakí bohovia.

27 Hrozí nám, že nielen prídeme o svoje zisky a že sa naším remeslom začne pohrdať, ale že aj chrám veľkej bohyně Artemis stratí svoju vážnosť

a sama bohyňa, ktorú si ctí celá Ázia, ba aj celý svet, príde o svoju slávu.“

²⁸ Tieto slová rozzúrili zhromaždených remeselníkov a začali kričať: „Veľká je Artemis Efezanov!“

²⁹ Pobúrenie postupne zachvátilo celé mesto. Ľudia sa hrnuli do amfiteátra a vliekli so sebou aj Gája a Aristarcha, Pavlových macedónskych sprievodcov.

³⁰ Pavol chcel predstúpiť pred zhromaždený dav, ale učenici mu v tom zabránili.

³¹ Aj niektorí vysokí úradníci provincie, ktorí mu boli naklonení, ho varovali, aby do amfiteátra nechodil.

³² Každý kričal niečo iné, vládol tu náramný zmätok a väčšina ani nevedela, načo sa vlastne zišli.

³³ Židia postrčili dopredu Alexandra a niektorý z davu na neho začali pokrikovať. Zakýval rukou a chcel povedať niečo na obhajobu.

³⁴ Ale keď zástup zistil, že je to Žid, znova spustil krik a takmer dve hodiny volali: „Veľká je Artemis Efezanov! Veľká je Artemis Efezanov!“

³⁵ Konečne došiel predstavený mestskej rady a podarilo sa mu utíšiť dav: „Občania Efezu! Našiel by sa na svete niekto, kto by nevedel, že mesto Efez je strážcom chrámu veľkej Artemidy a kameňa, ktorý padol z neba?“

³⁶ Keďže o tom niet pochýb, upokojte sa a neurobte nič unáhlené.

³⁷ Priviedli ste sem týchto ľudí. Ale oni predsa neznesvätili chrám, ani sa nerúhali našej bohyni.

³⁸ A ak sa Demeter a ostatní remeselníci chcú na niekoho ponosovať, na to sú verejné súdne zasadnutia a sú tu aj rímske úrady, tam sa to môže prerokovať.

³⁹ A ak máte nejaké iné požiadavky, môže sa to vyriešiť na riadne zvolanom stretnutí občanov.

⁴⁰ Inak hrozí nebezpečenstvo, že budeme za dnešné udalosti obvinení zo vzbury. Nie je totiž nič, čím by sme mohli toto stretnutie obhájiť.“

⁴¹ Po týchto slovách rozpustil zhromaždenie.

20

Pavlova cesta Macedónskom do Grécka

¹ Keď rozruch utíchol, zvolal Pavol učeníkov, aby ich povzbudil. Zároveň sa s nimi rozlúčil a vybral sa do Macedónska.

² Prechádzal krajinou a všetkých učeníkov povzbudzoval. Dostal sa takto do Grécka,

³ kde strávil tri mesiace. Odtiaľ sa chystal odplaviť do Sýrie, no dozvedel sa, že Židia na neho pripravili pascu, preto sa rozhodol vrátiť naspäť do Macedónska.

⁴ Sprevádzali ho Sopatros, Pyrrhov syn z Berei, Aristarchos a Sekundus z Tesaloniky, Gájus z Derbe, Timotej, Tychikos a Trofimos z Ázie.

⁵ Tí šli napred a čakali na nás v Troade.

⁶ Hneď po sviatkoch nekvaseného chleba sme vyplávali z Filíp a o päť dní sme sa dostali do Troady, kde sme sa zdržali týždeň.

Návšteva v Troade

⁷ V sobotu večer sa tamojší zbor spolu s nami zišiel na spoločné stretnutie spojené s jedlom.

Pavol kázal, a keďže mal na druhý deň odcestovať, hovoril až do polnoci.

⁸ V hornej miestnosti, v ktorej boli zídění, bolo veľa lúčiek.

⁹ Jeden mladík, zvaný Eutychus, sedel na obloku, a pretože Pavol hovoril dlho, zadriemal a spadol z druhého poschodia. Keď ho zdvihli, bol mŕtvy.

¹⁰ Pavol zbehol k nemu, sklonil sa nad ním, objal ho a povedal: „Neznepokojujte sa, žije.“

¹¹ Vrátili sa hore a pri spoločnom jedle s nimi Pavol diskutoval až do svitania a potom odišiel.

¹² Eutychus sa vrátil domov živý a to ich nesmierne povzbudilo.

Cesta do Miléty

¹³ Nastúpili sme na loď a odplavili sme sa do Assa, kde sa k nám mal pripojiť Pavol. Šiel totiž po súši, kým my ostatní sme na jeho príkaz cestovali loďou.

¹⁴ V Asse sme sa stretli, vzali sme ho na loď a pokračovali loďou do Mitylény.

¹⁵ Odtiaľ sme plávali ďalej a na druhý deň sme sa dostali do blízkosti ostrova Chios, ďalší deň k ostrovu Samos a na tretí deň sme zakotvili v Miléte.

¹⁶ Pavol sa úmyselne vyhol Efezu, lebo nechcel stratiť v Ázii veľa času. Veľmi chcel, ak by to bolo len trochu možné, stráviť Turíce v Jeruzaleme.

Rozlúčka s bratmi z Efezu

¹⁷ Z Miléty poslal Pavol odkaz do Efezu, že by sa rád stretol a pohovárал so staršími zboru.

¹⁸ Keď prišli, povedal im: „Dobre viete, ako som žil po celý ten čas, čo som bol s vami, odkedy som prišiel do Ázie.

¹⁹ Slúžil som Pánovi so všetkou pokorou, neraz so slzami, vystavený skúškam, ktoré som musel znášať pre nástrahy Židov.

²⁰ A nikdy som sa vám verejne ani po rodinách nezdráhal hovoriť to, čo by pre vás mohlo byť užitočné.

²¹ Židom aj Grékom som rovnako zdôrazňoval, že musia zanechať svoje hriechy, obrátiť sa k Bohu a uveriť v Ježiša Krista, nášho Pána.

²² A teraz ma Duch Svätý nabáda, aby som išiel do Jeruzalema, hoci neviem presne, čo ma tam čaká.

²³ Viem len to, že mi Duch Svätý v každom meste, ktorým sme prechádzali, pripomínal, že ma tam čaká väzenie a útrapy.

²⁴ Ale môj život nemá pre mňa žiadnu cenu. Záleží mi len na tom, aby som dokončil svoje poslanie a úlohu, ktorou ma Ježiš poveril: niesť ľuďom radostnú zvesť o Božej milosti.

²⁵ A teraz viem, že nikto z vás, ktorým som na svojich cestách hlásal Božie kráľovstvo, ma už neuvidí.

²⁶ S čistým svedomím môžem povedať, že ak niekto zahynie, nebudem niesť na tom vinu,

²⁷ lebo som vám oznámil celý Boží plán na záchranu človeka a nič som nezamlčal.

²⁸ A tak dávajte pozor na seba aj na celé spoločenstvo, ktoré vám ako pastierom, zveril Duch Svätý. Budte pastiermi Božej cirkvi, ktorú si Boh získal krvou vlastného Syna.

29 Viem, že po mojom odchode sa medzi vás vkradnú draví vlci a narobia v stáde škody.

30 Dokonca aj niektorí z vás začnú prekrúcať pravdu, len aby učeníkov strhli za sebou.

31 Budte preto ostražití! Majte na pamäti tie tri roky, ktoré som s vami strávil, a že som celý čas, vo dne v noci, vychovával aj so slzami v očiach každého z vás.

32 Teraz vás zverujem Bohu a slovu jeho milosti, ktoré má moc vás zdokonaľovať a zabezpečiť vám dedičský podiel medzi jeho vernými.

33 Nikdy som od nikoho nežiadal zlato, striebro, ani odev.

34 Viete, že som si vlastnými rukami zarábal na to, čo som potreboval ja i moji druhovia.

35 Chcel som vám zároveň ukázať príklad, ako máme pracovať, pomáhať slabým a pamätať na slová Pána Ježiša: „Blahoslavenejšie je dávať ako prijímať.“

36 Keď dohovoric, klakol si a modlil sa s nimi.

37 Všetci sa nahlas rozplakali, objímali ho a lúčili sa s ním.

38 Najväčšmi ich rozžialili jeho slová, že ho už nikdy neuvidia. Napokon ho vyprevadili až k lodi.

21

Pavlova cesta do Jeruzalema

1 Keď sme sa rozlúčili s bratmi z Efezu, nastúpili sme na loď a plavili sme sa priamo na ostrov Kós, na druhý deň na Rodos a odtiaľ do prístavu Patara.

² Tam sme našli loď, ktorá sa plavila do Fenície; nastúpili sme na ňu a vyplávali sme.

³ Priblížili sme sa na dohľad k Cypru, ale minuli sme ho z južnej strany, a zamierili sme k Sýrii. Pristáli sme v prístave Týrus, kde mala loď vyložiť náklad.

⁴ Vyhľadali sme tam miestnych kresťanov a strávili sme s nimi sedem dní. Oni však, vedení Svätým Duchom, varovali Pavla, aby do Jeruzalema nechodil;

⁵ no keď náš čas uplynul, vydali sme sa znova na cestu. Všetci učeníci i so ženami a deťmi nás vypravovali až za mesto. Na brehu sme si spoločne kľakli a modlili sa.

⁶ Potom sme sa rozlúčili, nastúpili sme na loď a oni sa vrátili domov.

⁷ Z Týru sme pokračovali v plavbe až do Ptolemaidy, kde sme tiež pozdravili bratov, no zostali sme tam iba jeden deň.

⁸ Z Ptolemaidy sme teda na druhý deň odišli ďalej do Cézarey. Tam sme bývali v dome evanjelistu Filipa, ktorý bol jedným zo siedmich diakonov.

⁹ Jeho štyri slobodné dcéry mali prorocký dar.

¹⁰ Po niekoľkých dňoch nášho pobytu pricestoval z Judska Agabus, ktorý mal tiež prorocký dar.

¹¹ Prišiel k nám, vzal Pavlov opasok, spútal si ním ruky aj nohy a povedal: „Duch Svätý hovorí, že majiteľa tohto opasku Židia v Jeruzaleme takto spútajú a vydajú pohanom.“

¹² Keď sme to počuli, začali sme všetci, my aj tamojší bratia, prehovárať Pavla, aby nešiel do

Jeruzalema.

¹³ Ale on nás napomenul: „Prečo plačete a zraňujete tak moje srdce? Veď ja som odhodlaný dať sa v Jeruzaleme nielen spútať, ale aj zomrieť pre Pána Ježiša!“

¹⁴ Videli sme, že je márne ho prehovárať, prestali sme a povedali: „Nech sa stane Božia vôľa.“

¹⁵ Potom sme sa pripravili na cestu a vydali sme sa do Jeruzalema.

¹⁶ Sprevádzali nás niektorí učenici z Cézarey a dovedli nás k Mnázonovi, ktorý pochádzal z Cypru a bol jedným z prvých kresťanov. U neho sme sa mali ubytovať.

Pavlov príchod do Jeruzalema

¹⁷ Po našom príchode do Jeruzalema nás tamojší bratia prijali veľmi srdečne.

¹⁸ Hneď na druhý deň sme prišli k Jakubovi, kde sa zišli aj všetci starší.

¹⁹ Pavol sa s nimi zvitál a potom podrobne vyrozprával, aké zázračné veci konal Boh jeho prostredníctvom medzi pohanmi.

²⁰ S radosťou ho počúvali a oslavovali za to Boha. Ale potom povedali Pavlovi: „Vieš, milý brat, aj tu tisícky Židov uverili v Krista, no sú pritom horlivými zástancami zákona.“

²¹ O tebe sa však povára, že presviedčaš Židov, ktorí žijú medzi pohanmi, aby sa vzdali Mojžišovho zákona, nedávali obrezávať svojich synov a celkom zavrhlí staré židovské obyčaje.

²² Čo teraz? Nepochybné sa dozvedia, že si prišiel.

²³ Radíme ti preto urobiť nasledovné: Medzi nami sú štyria muži, ktorí sa zaviazali plniť sľub.

²⁴ Pridaj sa k nim, podrob sa očistnému obradu a zaplať za nich, čo je predpísané. Potom si budú môcť dať ostrihať hlavu. Takto budú vidieť, že to, čo o tebe počuli, nie je pravda, ale naopak, že si Zákon vážiš a žiješ podľa neho.

²⁵ Pre obrátených pohanov však platí naše rozhodnutie, v ktorom sme im písomne oznámili, že nemajú jesť mäso obetované modlám, krv, ani mäso zo zadusených zvierat, a aby sa vystríhali smilstva.“

²⁶ Na ďalší deň sa Pavol spolu s tými mužmi podrobil očistnému obradu. Potom šiel do chrámu a oznámil, kedy sa skončia očistné dni a že za každého z nich bude prinesená obeť.

Pavla zatknú v Jeruzaleme

²⁷ Keď sa končilo tých sedem dní, uvideli Pavla v chráme Židia z Malej Ázie. Poštvali proti nemu okolostojacích, chytili ho

²⁸ a kričali: „Izraeliti! Podte sem! Tu máte toho odpadlíka! Všade hlása bludy a nič mu nie je sväté: ani naše vyvolenie, ani Zákon, ani chrám. Teraz sem dokonca priviedol pohanov, aby zneuctil toto sväté miesto.“

²⁹ Predtým totiž zazreli v meste Pavla s Trofimom z Efezu a nazdávali sa, že ho Pavol priviedol do chrámu.

³⁰ V celom meste vznikol obrovský rozruch a ľudia sa zbíhali zo všetkých strán. Medzitým vyviedli Pavla z vnútorného chrámového nádvorja a hneď za ním zavreli brány.

³¹ Už-už by ho chceli zabiť, no veliteľ rímskej posádky dostal hlásenie, že sa celý Jeruzalem búri.

³² Ihneď vyslal na nádvorie dôstojníkov a vojakov. Keď ľudia zbadali veliteľa a vojakov, prestali Pavla biť.

³³ Veliteľ pristúpil k Pavlovi, dal ho zatknúť a rozkázal, aby ho spútali dvoma reťazami. Potom začal vyšetrovať, kto je to a čo urobil.

³⁴ Z davu vykrikoval každý čosi iné. Veliteľ videl, že sa pre obrovský hluk nič rozumné nedozvie, preto dal Pavla odvieť do pevnosti.

³⁵ Keď sa Pavol dostal ku schodom, dav doňho tak dorážal, že ho vojaci museli niesť.

³⁶ Celý ten rozzúrený dav sa totiž hrnul za nimi a kričal: „Zabite ho!“

³⁷ Kým ho odvedli do pevnosti, spýtal sa Pavol veliteľa: „Mohol by som ťa o niečo poprosiť?“ Veliteľ sa začudoval: „Ty vieš po grécky?“

³⁸ Ja som si myslel, že si ten Egypťan, čo sa nedávno pokúsil vyvolať povstanie a vyviedol na púšť štyri tisíc rebelantov.“

³⁹ Pavol mu odpovedal: „Ja som Žid z významného mesta Tarzu v Cilícii. Dovoľ mi, prosím, prehovoriť k tým ľuďom.“

⁴⁰ Veliteľ súhlasil. Pavol, sa postavil na schody a dal pokyn rukou na znamenie, že chce hovoriť. Dav stíchol a Pavol začal po hebrejsky:

22

Pavol sa obhajuje pred Židmi

¹ „Bratia a otcovia! Vypočujte si teraz, prosím, moju obhajobu.“

² Keď počuli, že sa im prihovoral v ich rodnom jazyku, nastalo ešte väčšie ticho.

³ „Som Žid, narodil som sa v Tarze v Cilícii, ale vychovaný som bol tu, v Jeruzaleme. Ako žiak Gamaliela som sa naučil zachovávať zákony našich otcov. Horlil som za Boha rovnako, ako to robíte vy dnes.

⁴ Preto som až na smrť nenávidel učenie Ježiša Krista a jeho vyznávačov, mužov aj ženy som dával zatýkať a väzniť.

⁵ To mi môže dosvedčiť veľkňaz aj celá najvyššia rada. Raz som si od nej dokonca vyžiadal odporúčajúce listy pre židovskú obec v Damasku. Vybral som sa tam, aby som tamojších stúpencov novej viery priviedol v putách do Jeruzalema a dal ich potrestať.

⁶ No počujte, čo sa stalo: Keď som sa okolo poludnia blížil k Damasku, zrazu sa okolo mňa rozžiarilo oslepujúce svetlo z neba.

⁷ Padol som na zem a počul som hlas: ‚Saul, Saul, prečo ma prenasleduješ?‘

⁸ Ozval som sa: ‚Kto si, Pane?‘ Odpovedal mi: ‚Som Ježiš z Nazareta, ktorého ty prenasleduješ.‘

⁹ Moji sprievodcovia boli takisto oslepení tým svetlom, ale nepočuli toho, ktorý ku mne prehovoril.

¹⁰ Spýtal som sa: ‚Čo mám robiť, Pane?‘ A Pán mi povedal: ‚Vstaň! Choď do Damasku, a tam sa dozvieš, čo máš ďalej robiť.‘

¹¹ Jas toho svetla ma celkom oslepil, preto ma

museli moji druhovia vziať za ruku a doviest' až do Damasku.

¹² Tam žil istý muž, ktorý sa volal Ananiáš. Bol veľmi zbožný a usiloval sa svedomite dodržiavať všetky Božie príkazy, takže sa tešil dobrej povesti u všetkých Židov v Damasku.

¹³ Ten ma vyhľadal a povedal mi: ‚Milý brat Saul, opäť budeš vidieť.‘ V tej chvíli sa mi vrátil zrak a uvidel som ho.

¹⁴ A ešte mi povedal: ‚Boh našich otcov si ťa vyvolil, aby si poznal jeho vôľu, videl toho Spravodlivého a počul ho hovoriť.

¹⁵ Staneš sa jeho svedkom pred celým svetom a všade budeš rozprávať, čo si videl a počul.

¹⁶ Neváhaj teda, daj sa pokrstiť na znamenie, že si očistený od hriechov, a vyznávaj, že je tvojím Pánom.‘

¹⁷ Keď som sa potom vrátil naspäť do Jeruzalema a modlil som sa v chráme, dostal som sa do vytrženia.

¹⁸ Uvidel som Pána, ktorý mi povedal: ‚Čo najrýchlejšie odíď z Jeruzalema, lebo tvojmu svedectvu o mne nik neuverí.‘

¹⁹ Odpovedal som: ‚Pane, oni predsa vedia, že práve ja som dával zatvárať do žalára a biť v synagógach tých, ktorí v teba veria.

²⁰ A keď tiekla krv tvojho svedka Štefana, aj ja som bol pri tom, schvaľoval som to a strážil som šaty tým, ktorí ho kameňovali.‘

²¹ Ale Pán mi povedal: ‚Choď, lebo ťa chcem poslať ďaleko k pohanom.‘ “

²² Počúvali ho až do chvíle, kým sa nezmienil o pohanoch. Potom však opäť začali kričať: „Preč

s tým zradcom. Nesmie zostať nažive!“

²³ A naďalej kričali, strhávali si zo seba šaty a hádzali do vzduchu prach.

²⁴ Veliteľ dal Pavla rýchlo odvieť do pevnosti, rozkázal, aby ho zbičovali a vypočuli. Chcel sa dozvedieť, prečo sa dav naňho tak rozzúrila.

²⁵ Keď ho už priviazali, obrátil sa Pavol na veliaceho dôstojníka: „Smiete bičovať rímskeho občana a navyše bez súdneho vyšetrenia?“

²⁶ Dôstojník zašiel za veliteľom a hlásil mu to: „Čo to chceš robiť? Ten človek je rímsky občan!“

²⁷ Veliteľ pristúpil k Pavlovi a spýtal sa ho: „Je pravda, že si rímsky občan?“ Odpovedal: „Áno, som.“

²⁸ Veliteľ namietol: „Aj ja som. No ja som za to občianske právo zaplatil ťažké peniaze!“ „A ja som sa ako rímsky občan už narodil,“ povedal Pavol.

²⁹ Tu sa vojaci, ktorí ho mali biť a vypočúvať, ihneď stiahli. Aj veliteľ sa preľakol, keď sa dozvedel, že Pavol je rímsky občan a on ho dal spútať.

³⁰ Veliteľ chcel zistiť, z čoho Židia vlastne Pavla obviňujú. Na druhý deň ho dal vyvieť z väzenia a rozkázal, aby sa zišli veľkňazi i celá veľrada.

23

Pavol pred veľradou

¹ Pavol sa zahľadieť členom veľrady do očí a povedal: „Bratia! Až dodnes žijem s čistým svedomím pred Bohom.“

² Po týchto slovách rozkázal veľkňaz Ananiáš tým, čo stáli pri Pavlovi, aby ho udreli po ústach.

³ Ale Pavol zvolal: „Boh bude biť teba, ty pokrytec! Aký si to sudca? Chceš ma súdiť podľa zákona, a pritom proti Zákonu prikazuješ, aby ma bili.“

⁴ No tí, čo stáli vedľa Pavla, ho napomenuli: „Ako si dovoľuješ urážať veľkňaza?“

⁵ Pavol sa ospravedlnil: „Nevedel som, bratia, že je to veľkňaz. A v Písme sa naozaj hovorí: ‚Nehovor zle o vládcovi svojho ľudu!‘ “

⁶ Pavol vedel, že vo veľrade sú zastúpené dve strany: saduceji a farizeji. Preto nahlas zvolal: „Bratia, som farizej ako všetci moji predkovia. Stojím dnes pred súdom, lebo verím vo vzkriesenie mŕtvych!“

⁷ Hneď ako to povedal, rozpútala sa hádka medzi farizejmi a saducejmi a veľrada sa rozdelila.

⁸ Saduceji totiž popierajú vzkriesenie i existenciu duchovného sveta, kým farizeji toto všetko vyznávajú.

⁹ Strhol sa veľký krik. Niektorí učitelia zákona spomedzi farizejov sa postavili a začali rúzne namietáť: „Nič zlé na ňom nevidíme. Čo ak k nemu naozaj prehovoril duch alebo anjel?“

¹⁰ Hádka sa tak vyostřila, až sa veliteľ zľakol, že Pavla roztrhajú na kúsky. Dal preto príkaz, aby vojaci zišli dolu, násilím vytrhli Pavla z ich rúk a odvedli ho do pevnosti.

¹¹ Tej noci sa Pavlovi ukázal Pán a povzbudil ho: „Neboj sa, Pavol! Ako si o mne svedčil v Jeruzaleme, tak musíš svedčiť aj v Ríme.“

Sprisahanie proti Pavlovi

¹² Na druhé ráno sa stretli Židia a zaprisahali sa, že nebudú jesť ani piť, kým Pavla nezabijú.

¹³ Bolo ich viac ako štyridsať.

¹⁴ Zašli k veľkňazom a starším, oznámili im: „Zaviazali sme sa prísahou, že nevezmeme nič do úst, kým Pavla nezabijeme.“

¹⁵ Vy a veľrada si u veliteľa vyžiadajte, aby dal znova Pavla predviesť pod zámienkou, že chcete dôkladnejšie vyšetriť jeho prípad. A my sa ho zmocníme a zabijeme ho skôr, ako príde na miesto.“

¹⁶ O týchto úkladoch sa dozvedel syn Pavlovej sestry. Zašiel za Pavlom do pevnosti a oznámil mu.

¹⁷ Pavol si zavolať službukonajúceho dôstojníka a požiadal ho: „Zaveď tohto mladíka k veliteľovi, má pre neho dôležitú správu.“

¹⁸ Dôstojník ho teda vzal k veliteľovi a povedal: „Zavolať ma väzeň Pavol so žiadosťou, aby som tohto mladíka zaviedol k tebe. Vraj má nejakú dôležitú správu.“

¹⁹ Veliteľ chlapca prijal a medzi štyrmi očami sa ho opýtal: „O čo ide?“

²⁰ „Židia sa dohodli, že ťa požiadajú, aby si zajtra dal predviesť Pavla pred veľradu. Budú sa tváriť, že ho chcú dôkladnejšie vypočuť.“

²¹ Never im! cestou bude totiž na Pavla striehnuť viac ako štyridsať mužov. Zaprisahali sa, že nebudú ani jesť, ani piť, kým ho nezabijú. Sú odhodlaní na všetko a čakajú iba na tvoj súhlas.“

²² Veliteľ prepustil chlapca a povedal mu: „Pred nikým ani len nemukni, čo si mi prezradil.“

Pavla odošlú do Cézarey

²³ Veliteľ si ihneď zavolať dvoch dôstojníkov a prikázal im: „Pripravte na deviatu hodinu večer dvesto pešiakov, sedemdesiat jazdcov a dvesto kopijníkov na cestu do Cézarey.

²⁴ Dajte koňa aj Pavlovi a postarajte sa, aby ste ho dopravili k miestodržiteľovi Felixovi.“

²⁵ Potom napísal list tohto znenia:

²⁶ „Klaudius Lyziáš pozdravuje veľaváženého miestodržiteľa Felixa.

²⁷ Muža, ktorého ti posielam, chytili Židia a chceli ho zabiť. Keď som sa dozvedel, že je to rímsky občan, zakročil som so svojím oddielom a vytrhol im ho z rúk.

²⁸ Aby som zistil, z čoho ho vlastne obviňujú, predviedol som ho pred ich veľradu.

²⁹ Ukázalo sa, že nejde o nijaký vážny zločin, ktorý by si zasluhoval väzenie alebo smrť, ale iba o spory okolo ich zákona.

³⁰ Dostal som však správu, že ho chcú úkladne zavraždiť, preto ho posielam k tebe. Zároveň som dal na vedomie žalobcom, aby sa so žalobou proti nemu obrátili na teba.“

³¹ Ešte v tú noc sa vojaci s Pavlom podľa rozkazu dostali do Antipatridy.

³² Ráno sa vrátili do pevnosti a Pavla sprevádzali na ďalšej ceste už len jazdci.

³³ Keď dorazili do Cézarey, odovzdali miestodržiteľovi list aj Pavla.

³⁴ Felix si prečítal odkaz a spýtal sa Pavla, z ktorej provincie pochádza. Keď sa dozvedel, že je z Cilície,

³⁵ povedal: „Vypočujem ťa, až prídu tvoji žalobcovia.“ Potom dal príkaz, aby Pavla strážili v Herodesovom paláci.

24

Obžaloba proti Pavlovi

¹ O päť dní prišiel do Cézarey sám veľkňaz Ananiáš v sprievode niekoľkých členov veľrady a právneho zástupcu Tertula, aby podali u miestodržiteľa žalobu na Pavla.

² Predvolali Pavla a Tertulus predniesol obžalobu: „Vznešený Felix! Tvojou zásluhou žijeme v mieri a vďaka tvojej prezieravej starostlivosti sa nášmu národu žije čoraz lepšie.

³ To vždy a všade uznávame s nesmiernou vďačnosťou.

⁴ Nechcem ťa dlho zdržiavať, no prosím ťa, aby si bol taký láskavý a krátko nás vypočul.

⁵ Zistili sme totiž, že tento človek je veľmi nebezpečný, po celom svete vyvoláva medzi Židmi nepokoje a je vodcom nazarejskej sekty.

⁶ Pokúsil sa dokonca znesvätiť chrám. [Pritom sme ho chytili a chceli súdiť podľa našich zákonov.

⁷ Ale veliteľ Lyziáš nám ho násilne vytrhol z rúk

⁸ a rozkázal, aby jeho žalobcovia prišli k tebe a aby bol súdený podľa rímskych zákonov.]^{*} Keď ho budeš vypočúvať, sám sa môžeš presvedčiť, že naša obžaloba sa zakladá na pravde.“

⁹ Aj ostatní Židia sa pripojili k obžalobe a potvrdili, že všetko, čo Tertulus povedal, je pravda.

---

* **24:8** Tento text neobsahujú najstaršie rukopisy.

Pavol sa obhajuje pred Felixom

¹⁰ Na miestodržiteľov pokyn sa Pavol začal obhajovať: „Viem, že už dlhé roky vykonávaš úrad sudcu v tomto národe. Preto sa budem pred tebou obhajovať s dôverou.

¹¹ Môžeš si presne zistiť, že len pred dvanástimi dňami som prišiel do Jeruzalema vzdať Bohu poklonu v chráme.

¹² Ale ani v chráme, ani v synagógach, ani na uliciach ma nikto nepristihol, že by som s niekým debatoval, alebo dokonca vyvolával vzburu medzi ľudom.

¹³ Tí, ktorí na mňa teraz žalujú, nemajú proti mne žiadny dôkaz.

¹⁴ Ale k jednému sa priznávam otvorene: slúžim Bohu našich predkov spôsobom, ktorý oni pokladajú za sektárstvo. Pevne verím všetkému, čo je napísané v Mojžišovom zákone a v prorockých knihách.

¹⁵ A pevne dúfam, rovnako ako títo muži, že Boh raz vzkriesi z mŕtvych spravodlivých aj nespravodlivých.

¹⁶ Práve táto viera ma nabáda, aby som sa usiloval zachovať si čisté svedomie pred Bohom aj pred ľuďmi.

¹⁷ A tak po mnohých rokoch som sa vrátil, aby som svojmu národu odovzdal peňažnú podporu od iných národov a priniesol obeť v chráme.

¹⁸ A vtedy ma tam pri očistnom obrade zazreli. No nebol tam ani zhluk ľudí, ani nedošlo k nijakým výtržnostiam.

¹⁹ Boli tam, pravda, niektorí Židia z Malej Ázie. Tí by mali byť teraz tu, ak niečo proti mne majú.

²⁰ Alebo nech tí, čo sú tu prítomní, povedia, z akého zločinu ma usvedčili, keď som stál pred veľradou.

²¹ Iba ak by mali na mysli tú jedinou vec, ktorý som zakričal, keď som stál pred nimi: „Pre vieru vo vzkriesenie ma dnes súdite!“

²² Felix, ktorý už bol oboznámený s kresťanským učením, odročil preto rokovanie s odôvodnením: „Váš spor rozhodnem až potom, keď príde veliteľ Lyziáš.“

²³ Dôstojníkovi potom prikázal, aby Pavla držal len v ľahkej väzbe a nebránil jeho priateľom, keby mu chceli nejako poslúžiť.

Felix váha s rozhodnutím

²⁴ O niekoľko dní prišiel Felix so svojou manželkou Druzilou, ktorá bola Židovka. Dal si zavolať Pavla a nechal si od neho rozprávať o viere v Ježiša Krista.

²⁵ Keď sa však Pavol dotkol problému spravodlivosti, sebaovládania a budúceho súdu, Felix znervóznel a povedal: „Nadnes stačí. Keď budem mať čas, dám si ťa zase zavolať.“

²⁶ A naozaj, často posielal po Pavla a debatoval s ním, ale zrejme najmä preto, že čakal od neho nejaký úplatok.

²⁷ Aby si získal priazeň Židov, nechával Pavla naďalej vo väzení. Tak to trvalo dva roky, kým Felix nevystriedal v úrade Porcius Festus.

25

Pavol pred Festom

¹ Na tretí deň po prevzatí úradu odcestoval Festus z Cézarey do Jeruzalema.

² Tam ho vyhľadali veľkňazi a ďalší židovskí predstavitelia a predniesli mu svoju žalobu proti Pavlovi.

³ Usilovali sa získať jeho priazeň a prehovoriť ho, aby dal previesť Pavla naspäť do Jeruzalema. Chceli však Pavla cestou prepadnúť a zavraždiť.

⁴ Festus im odpovedal: „Pavol je vo väzbe v Cézarey, kam sa ja sám čoskoro vrátim.

⁵ Vyšlite so mnou tých, čo majú medzi vami moc, a ak toho človeka z niečoho obviňujete, vzneste žalobu tam.“

⁶ Po ôsmich či desiatich dňoch sa Festus vrátil do Cézarey. Hneď na druhý deň zvolal súd a rozkázal predviesť Pavla.

⁷ Len čo ho priviedli, zástupcovia z Jeruzalema ho obklúčili a zasypali mnohými vážnymi obvineniami, ktoré však nemohli nijako dokázať.

⁸ Pavol sa však obhajoval: „Neporušil som ani židovské zákony, ani som neznesvätil chrám, ani som sa nestaval proti rímskej vláde.“

⁹ Festus sa chcel zapáčiť Židom, preto navrhol Pavlovi: „Chceš ísť do Jeruzalema a tam byť súdený v mojej prítomnosti?“

¹⁰ Pavol však povedal: „Stojím teraz pred cisárskym súdom, ktorý ma má súdiť. Proti Židom som sa ničím neprevinil a ty to veľmi dobre vieš.

¹¹ Ak som vinný a vykonal som niečo, čo si zasluhuje smrť, som ochotný zomrieť. Ale ak sú ich žaloby proti mne nepodložené, nik nemá právo vydať ma do ich rúk. Preto sa odvolávam k cisárovi!“

¹² Festus sa šiel poradiť so svojimi radcami a potom oznámil: „Keďže si sa odvolal k cisárovi, pôjdeš k cisárovi.“

Festus sa radí s kráľom Agrippom

¹³ O niekoľko dní zavítal do Cézarey kráľ Herodes Agrippa so svojou sestrou Berenikou. Prišli pozdraviť Festa

¹⁴ a zdržali sa uňho niekoľko dní. Pri jednej príležitosti im Festus predložil Pavlov prípad: „Zdedil som tu po Felixovi zvláštneho väzňa.

¹⁵ Keď som bol v Jeruzaleme, žalovali naňho veľkňazi a ostatní židovskí vodcovia a žiadali odo mňa rozsudok smrti.

¹⁶ Pravdaže, poučil som ich, že rímske právo nikoho neodsúdi, kým nevypočuje obidve strany, a že každý musí dostať možnosť obhajovať sa.

¹⁷ Keď sem prišli z Jeruzalema jeho žalobcovia, ihneď som zvolal súd a rozkázal som priviesť toho muža.

¹⁸ Predpokladal som, že jeho žalobcovia predložia obvinenia z nejakých zločinov, no nestalo sa tak.

¹⁹ Išlo len o nejaké ich náboženské spory a o nejakého mŕtveho Ježiša, o ktorom Pavol tvrdí, že žije.

²⁰ Keďže som si nebol istý, ako celú vec vyriešiť, navrhol som mu, aby sa súd konal priamo v Jeruzaleme.

²¹ Ale Pavol sa odvolal a žiadal, aby zostal vo väzbe až do cisárovho rozhodnutia. A tak je tu vo väzení, kým budem mať príležitosť poslať ho do Ríma.“

²² Agrippa povedal: „Ten človek ma zaujíma, rád by som ho vypočul.“ Festus mu slúbil: „Zajtra budeš mať možnosť.“

²³ Na druhý deň prišli Agrippa a Berenika s celou kráľovskou pompou do veľkej siene. Spreádzali ich vysokí dôstojníci a poprední mestskí hodnostári. Festus dal príkaz, aby priviedli Pavla.

²⁴ Povedal: „Kráľ Agrippa a vážení prítomní! Toto je človek, na ktorého sa sťažovali Židia v Jeruzaleme aj tu. Veľmi hlasno naliehajú, že musí zomrieť.“

²⁵ Ja som však zistil, že tento človek nevykonal nič, za čo by si zaslúžil smrť. Ale keďže sa odvolal na jeho cisárske veličenstvo, rozhodol som, že ho k nemu pošlem.

²⁶ Nemám však nič, čo by som mohol uviesť do obžaloby, ktorú musím cisárovi poslať. Preto som ho dal znova predvolať pred vás, najmä pred teba, kráľ Agrippa, aby ste ho vypočuli a aby som mohol uviesť dôvod obžaloby.

²⁷ Pokladám totiž za nerozumné poslať väzňa k cisárovi bez udania viny.“

26

Pavlova obhajoba

¹ Agrippa vyzval Pavla: „Je ti dovolené prehovoriť na svoju obhajobu.“ Pavol zdvihol ruku na spôsob rečníkov a začal hovoriť:

² „Pokladám sa za šťastného, kráľ Agrippa, že sa môžem práve pred tebou obhajovať proti žalobám Židov.“

³ A to zvlášť preto, že výborne poznáš židovské obyčaje i sporné otázky. Preto prosím, aby si ma trpezlivo vypočul.

⁴ Môj život poznajú od mladosti všetci Židia. Vedia, ako som žil v mojom kraji i v Jeruzaleme.

⁵ Poznajú ma už dlho a keby chceli, mohli by dosvedčiť, že som patrila k nášmu najprísnejšiemu náboženskému smeru, k farizejom.

⁶ A dnes stojím pred súdom práve preto, lebo pevne verím, že Boh splní zaslúbenie, ktoré dal našim predkom.

⁷ Dvanásť kmeňov nášho národa dúfa, že toto zaslúbenie dosiahne, a vo dne aj v noci horlivo slúži Bohu. Pre túto nádej ma Židia obžalovali zo zločinu.

⁸ Prečo sa vám zdá neuveriteľné, že Boh kriesi mŕtvych?

⁹ Pravda, vtedy som sa aj ja nazdával, že musím všemožne bojovať proti Ježišovi Nazaretskému

¹⁰ To som v Jeruzaleme aj konal. A keď som dostal od veľkňazov splnomocnenie, dal som mnohých kresťanov uväzniť. A ak mali byť usmrtení, súhlasil som s tým.

¹¹ V synagógach som dával ľuďi trestať a snažil som sa ich prinútiť, aby sa rúhali Kristovi. Ako zmyslov zbavený som ich chcel prenasledovať aj v iných mestách.

¹² Preto som sa vybral so splnomocnením a poverením veľkňazov do Damasku.

¹³ A tu zrazu, kráľu, za bieleho dňa, práve napoludnie, svetlo z neba, jasnejšie ako slnko, oslepilo mňa aj mojich sprievodcov.

14 Všetci sme padli na zem a ja som počul hlas v hebrejčine: ‚Saul, Saul, prečo ma prenasleduješ? Márne sa proti mne vzpieraš!‘

15 Spýtal som sa: ‚Kto si, Pane?‘ A on mi odpovedal: ‚Ja som Ježiš, ktorého ty prenasleduješ.‘

16 Ale teraz vstaň! Zjavil som sa ti preto, aby si bol mojím služobníkom a aby si svedčil o tom, čo si zažil a čo ti dám ešte poznať.

17 Budem ťa chrániť pred tvojím vlastným národom aj pred pohanmi, ku ktorým ťa posielam.

18 Budeš im otvárať oči, aby sa obrátili od tmy k svetlu, od moci satanovej k Bohu. Vierou vo mňa príjmu odpustenie svojich hriechov a dostanú miesto medzi jeho vyvolenými.‘

19 Kráľ Agrippa, toto nebeské zjavenie som nemohol neposlúchnuť.

20 Preto som musel najprv v Damasku, potom v Jeruzaleme, v celom Judsku a napokon aj medzi pohanmi nabádať ľudí, aby zmenili svoje myslenie a obrátili sa k Bohu a dosvedčili to novým životom.

21 To je ten ‚zločin‘, pre ktorý sa ma Židia zmocnili v chráme a chceli ma zabiť.

22 Ale Boh ma zakaždým vytrhol z ich rúk, a tak tu dnes môžem stáť a vydávať svedectvo ľuďom vznešeným i obyčajným. Nehlásam nič iné, len čo predpovedali proroci a Mojžiš,

23 že Mesiáš bude trpieť, ako prvý vstane z mŕtvych, a tak prinesie svetlo Židom aj pohanom.“

24 Tu Festus prerušil Pavlovu obhajobu: „Pavol, ty si sa zbláznil. Tá tvoja veľká učenosť ťa pripravila o rozum.“

25 Pavol sa však bránil: „Nezbláznil som sa, vznešený Festus. Moje slová sú pravdivé a jasné.

26 Veď aj kráľovi Agrippovi sú tieto veci známe a môžem o nich hovoriť otvorene. Som totiž presvedčený, že mu nič z toho neuniklo. Veď sa to nedialo niekde v ústraní.

27 Kráľ Agrippa, veríš tomu, čo predpovedali proroci? Ja viem, že tomu veríš.“

28 Agrippa Pavlovi odpovedal: „Takmer si ma presvedčil, aby som sa stal kresťanom.“

29 A Pavol odpovedal: „Kiežby dal Boh, aby si sa nielen ty, ale aj všetci, čo ma dnes počúvajú, stali skôr či neskôr tým, čím som ja; pravda, bez týchto reťazí.“

30 Kráľ, miestodržiteľ, Berenika aj ostatní vstali

31 a keď odchádzali, zhodli sa: „Tento človek neurobil nič, za čo by si zasluhoval smrť alebo väzenie.“

32 A Agrippa povedal Festovi: „Keby sa nebol odvolal k cisárovi, mohol byť už na slobode.“

27

Pavol na ceste do Ríma

1 Konečne sa rozhodlo, že sa budeme plaviť loďou do Itálie. Pavla a ešte niekoľkých väzňov zverili dôstojníkovi Júliovi z cisárskeho oddielu.

2 Nastúpili sme na adramytskú loď, ktorá sa mala plaviť do prístavov pozdĺž pobrežia Ázie. Bol s nami aj Aristarchos Macedónec z Tesaloniky.

³ Na druhý deň sme pristáli v Sidone. Július sa správal k Pavlovi veľmi láskavo a dovolil mu navštíviť v meste svojich priateľov, ktorí mu dali všetko, čo potreboval.

⁴ Vial nepriaznivý vietor, preto sme sa ďalej plavili medzi Cyprom a pevninou:

⁵ preplavili sme sa popri Cilícii a Pamfýlii a napokon sme pristáli v Myre v Lýcii.

⁶ Tam dôstojník našiel alexandrijskú loď, ktorá sa plavila do Itálie, a nalodil nás na ňu.

⁷ Niekoľko dní bola plavba veľmi namáhavá a horko-ťažko sme sa dostali do miest oproti Knidu. Pre nepriaznivý vietor sme tam nemohli pristáť, preto sme pokračovali v ceste okolo Salmony chránení Krétou.

⁸ S ťažkosťami sme sa plavili pozdĺž pobrežia, až sme sa dostali na miesto zvané Dobré prístavy neďaleko mesta Lasaia.

⁹ Medzitým sme stratili veľa času, a keďže bolo už po Dni zmierenia a plavba cez šíre more bola v tomto období nebezpečná, Pavol ich varoval:

¹⁰ „Priatelia, vidím, že ďalšia plavba bude veľmi namáhavá a ohrozí nielen náklad a loď, ale aj životy nás všetkých.“

¹¹ Lenže dôstojník dal väčšmi na kapitána a na majiteľa lode ako na Pavlove slová.

¹² Keďže prístav nebol vhodný na prezimovanie, väčšina sa rozhodla plaviť ďalej, podľa možnosti sa dostať do Fénixu a tam zostať cez zimu. Je to prístav na Kréte, otvorený len na severozápad a juhovýchod.

Nebezpečná plavba

13 Práve začal viať od juhu mierny vietor, preto sa nazdávali, že je to ideálny čas na vyplávanie, a tak zdvihli kotvu a plavili sa pozdĺž Kréty.

14 Onedlho sa však od Kréty prihnal prudký nárazový vietor zvaný Eurakylón.

15 Vietor bol taký silný, že sa loď nedala ovládať, preto sme sa pustili po vetre a dali sme sa ním unášať.

16 Dostali sme sa takto do závetria ostrovčeka Kauda a len s veľkou námahou sa nám podarilo dostať záchranný čln do bezpečia.

17 Potom námorníci zabezpečili loď tým, že ju previazali. Báli sa, aby nenarazili na nebezpečné syrtské plytčiny, preto stiahli plachty a dali sa unášať vetrom.

18 Na druhý deň, keď sa vlny nebezpečne dvíhali a búrka prudko zmietala loďou, námorníci začali vyhadzovať náklad

19 a na tretí deň aj vybavenie lode.

20 Búrka zúrila niekoľko dní, nebolo vidieť slnko ani hviezdy a postupne sme strácali všetku nádej, že vyviazneme živí.

21 Keď už dlhší čas nikto na jedlo ani len nepomyslel, zašiel Pavol medzi námorníkov a povedal im: „Priatelia, mali ste ma poslúchnuť a prezimovať na Kréte. Boli by ste si ušetrili toto nebezpečenstvo a vyhli sa škode.

22 Vyzývam vás však: neklesajte na duchu a nestrácajte nádej, lebo nik z vás nezahynie, prídeme iba o loď.

23 Dnes v noci sa mi zjavil anjel od Boha, ktorému patrím a ktorému slúžim,

24 a povedal mi: „Neboj sa, Pavol, určite budeš

stáť pred cisárom. Boh ti daroval aj životy všetkých, ktorí sa plavia s tebou.'

²⁵ A tak hlavy hore, priatelia! Verím totiž Bohu, že svoj sľub splní.

²⁶ Vietor nás odveje k nejakému ostrovu.“

²⁷ Už štrnástu noc nás víchor hnal Stredozemným morom do neznáma, keď okolo polnoci sa zrazu lodníkom zamarilo, že sa na obzore sa ukázala nejaká pevnina.

²⁸ Námorníci spustili olovnicu a namerali hĺbku okolo štyridsať metrov a o kúsok ďalej už len tridsať metrov.

²⁹ Báli sa, že by sme mohli potme naraziť na nejaké skaliská, preto vzadu spustili štyri kotvy a túžobne vyčkávali, kedy sa rozbrieždi.

³⁰ Námorníci chceli zradne opustiť ohrozenú loď. Spustili na more záchranný čln, akože chcú spustiť kotvy z predku lode,

³¹ ale Pavol povedal dôstojníkovi a vojakom: „Pozor na nich! Ak nezostanú na lodi, nepodarí sa vám zachrániť.“

³² Tu vojaci presekli laná člna a nechali ho odplávať preč.

³³ Ešte skôr ako sa rozvidnelo, povzbudzoval Pavol všetkých na lodi, aby sa najedli: „Už štrnásty deň takto vyčkávate na záchranu, trpíte hladom, a pritom nič nevezmete do úst.

³⁴ Radím vám, aby ste sa najedli. Budete to potrebovať, aby ste sa zachránili. Veď som vám povedal, že sa nikomu ani vlas na hlave neskriví.“

³⁵ Vzal chlieb, pred všetkými zaň nahlas poďakoval Bohu, odlomil si z neho a začal jesť.

³⁶ Všetkých to povzbudilo a takisto sa dali do jedenia.

³⁷ Na lodi nás bolo spolu dvestosedemdesiatšesť osôb.

³⁸ Keď sme sa najedli, námorníci začali vyhadzovať do mora obilie, aby zmenšili ponor lode.

³⁹ Konečne sa rozvidnelo. Zazreli sme pred sebou pás plochého pobrežia so zálivom, ale nik nepoznal, o akú pevninu ide. Námorníci sa rozhodli, že ak sa bude dať, pristanú s loďou v zátoke.

⁴⁰ Odsekli kotvy a nechali ich v mori a zároveň uvoľnili povrazy kormidiel. Potom nastavili prednú plachtu vetru a zamierili k brehu.

⁴¹ Nabehli však na plytčinu a na nej loď zaviazla. Prova sa pevne zaborila do dna; kormo lode bola vystavená náporu prudkých vln a pomaly sa začala rozpadávať.

⁴² Vojaci už chceli pozabíjať všetkých väzňov, aby niektorý z nich nedoplával na breh a neutiekol.

⁴³ Ale dôstojník chcel zachrániť Pavla, preto im to nedovolil. Nariadil, aby najprv skočili do vody tí, čo vedia plávať,

⁴⁴ a ostatní nech si zadovážia dosky alebo nejaké trosky z lode a na nich nech sa pokúsia dostať na breh. Takto sa nikto neutopil a všetci sa dostali v poriadku na breh.

28

Pavol na ostrove Malta

¹ Keď sme boli v bezpečí, dozvedeli sme sa, že sme na ostrove Malta.

² Tamojší ľudia sa k nám správali neobyčajne láskavo. Keďže bolo chladno a začalo pršať, rozložili veľký oheň a ujali sa nás.

³ Pavol nazbieral za náruč raždia a prikladal na oheň. Vtom vyliezla z raždia zmija, ktorá utekala pred horúčavou, a zahryzla sa mu do ruky.

⁴ Keď domorodci videli, ako mu z ruky visí zmija, vraveli si medzi sebou: „Ten človek je určite vrah! Pred utopením sa zachránil, no pred spravodlivosťou neutečie!“

⁵ Ale Pavol pokojne striasol hada do ohňa a nič zlé sa mu nestalo.

⁶ Ľudia čakali, že opuchne, alebo odrazu padne mŕtvy. Keď však uplynul dosť dlhý čas a videli, že je celkom v poriadku, začali si šepkať pravý opak, že Pavol je akiste nejaký boh.

⁷ Neďaleko toho miesta mal svoj majetok Publius, správca ostrova. Prijal nás a tri dni sa o nás staral ako o svojich hostí.

⁸ Publiov otec bol práve chorý: drvila ho zimnica a úplavica. Pavol zašiel za ním, pomodlil sa, položil na neho ruky a uzdravil ho.

⁹ Po tejto udalosti začali za Pavlom prichádzať zo všetkých strán chorí a on ich uzdravoval.

¹⁰ Za to si nás nesmierne vážili a pred odchodom nás zahrnuli všetkým, čo sme len potrebovali.

Príchod do Ríma

¹¹ Prešli tri mesiace, kým sme mohli pokračovať v ceste. Vzala nás loď, ktorá

vyplávala z Alexandrie a na ostrove prezimovala. Ako znak mala Blížencov Kastora a Poluxa.

¹² Pristála najprv v Syrakúzach na Sicílii, kde sme sa zdržali tri dni.

¹³ Odtiaľ sme sa plavili popri pobreží a dostali sme sa do Regia a s južným vetrom, ktorý nám vial do chrbta, sme po dvoch dňoch pristáli v Puteoloch.

¹⁴ Tam sme sa stretli s bratmi a na ich naliehanie sme sa u nich zdržali celý týždeň.

¹⁵ Odtiaľ sme sa pobrali pešo do Ríma. Dovoľali sa o nás tamojší bratia, niektorí nám prišli naproti na Appiovo trhovisko, iní aspoň k Trom hostincom. Len čo Pavol zazrel bratov, ďakoval Bohu a nesmierne ho to povzbudilo.

¹⁶ V Ríme mu potom dovolili bývať v súkromnom byte, ale vždy s jedným vojenským strážcom.

¹⁷ Tri dni po príchode do Ríma si Pavol pozval k sebe tamojších popredných Židov. Keď sa zišli, povedal im: „Bratia, ničím som sa neprevinil proti nášmu národu, ani proti obyčajom našich predkov, a predsa ma v Jeruzaleme zatkli a spútaného vydali do rúk Rimanom.

¹⁸ Tí ma po vypočutí chceli prepustiť, lebo som nevykonal nič, za čo by som si zasluhoval smrť.

¹⁹ Ale Židia sa proti tomu rázne postavili, a tak mi nezostalo nič iné, iba sa odvolať k cisárovi. Nemienim tu však žalovať na svoj národ.

²⁰ Preto som túžil stretnúť sa s vami a pohovárať sa o tom. Pre našu spoločnú vieru v Mesiáša nosím tieto reťaze!“

²¹ Odpovedali mu: „Z Judska sme o tebe nedostali žiadnu správu, ani nikto nehovoril

o tebe nič zlé,

²² no radi by sme vedeli, aké sú tvoje názory, lebo vieme, že táto sekta sa všade stretáva s odporom.“

²³ Dohodli si teda ďalšie stretnutie a zišlo sa ich uňho ešte omnoho viac. Pavol im celý deň hovoril o podstate Božieho kráľovstva. Hovoril im o Ježišovi Kristovi a presviedčal ich dôkazmi z Mojžišovho zákona a z prorockých kníh.

²⁴ Niektorých jeho slová presvedčili, iní však odmietali uveriť.

²⁵ Keď sa v nezhode rozchádzali, Pavol im povedal: „Presne tak to Duch Svätý predpovedal vašim predkom ústami proroka Izaiáša:

²⁶ ‚Budete počúvať, ale neporozumiete, budete sa dívať, ale neuvidíte.

²⁷ Lebo srdce tohto ľudu otupelo, ušami ťažko počujú a zavreli oči, aby nevideli, nepočuli a neporozumeli, aby sa neobrátili k Bohu, ktorý by ich mohol uzdraviť.‘

²⁸ Preto sa nečudujte, že radostnú zvesť o Božej záchrane hlásame pohanom. A tí ju budú prijímať.“

²⁹ [Po tých slovách Židia odišli a veľmi sa medzi sebou hádali.]*

³⁰ Celé dva roky zostal Pavol vo svojom prenajatom byte a mohol prijímať každého, kto ho navštívil.

³¹ A tak slobodne a bez prekážok hlásal Božie kráľovstvo a učil o Pánovi Ježišovi Kristovi.

---

* **28:29** Verš 29 neobsahujú najstaršie rukopisy.

**Biblica® Nádej pre každého, verejne
dostupné**
**The New Testament in the Slovak language of
Slovakia: Biblica® Nádej pre každého, verejne
dostupné**

copyright © 1993, 2023 Biblica, Inc.

Language: Slovenčina (Slovak)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Nádej pre každého, verejne dostupné™

Copyright © 1993, 2023 od Biblica, Inc.

Biblica® Open Slovak Hope for All New Testament™

Copyright © 1993, 2023 by Biblica, Inc.

„Biblica“ je ochranná známka registrovaná na Úrade pre patenty a ochranné známky Spojených štátov amerických spoločnosťou Biblica, Inc. Použitie so súhlasom spoločnosti.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Creative Commons License

Táto NZ alebo „dielo“ je sprístupnené pod licenciou vlastníka Creative Commons-Zdieľanie autorských práv 4.0 Medzinárodná licencia (CC BY-SA). Ak chcete vidieť túto licenciu, navštívte stránku <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> alebo pošlite list na adresu Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

„Biblica“ je ochranná známka registrovaná spoločnosťou Biblica, Inc. Pri každom použití ochrannej známky Biblica® musíte mať písomné povolenie od spoločnosti Biblica, Inc. Máte povolenie kopírovať a šíriť toto dielo, pokiaľ ho nezmeníte a zachováte jeho názov, ktorý obsahuje ochrannú známku „Biblica®“. Zmenou alebo prekladom tohto diela vznikne odvodené dielo, ktoré si bude vyžadovať odstránenie ochrannej známky Biblica®. Pri zverejnení tohto odvodeného diela musíte uviesť, aké zmeny ste vykonali, na mieste, kde ich ľudia môžu vidieť, napríklad na webovej stránke. Musíte tiež uviesť, odkiaľ pochádza pôvodné dielo: „Pôvodné dielo od spoločnosti Biblica, Inc. je k dispozícii zdarma na www.biblica.com a open.bible.“

Bez ohľadu na to, či toto dielo použijete bez zmien alebo vytvoríte odvodené dielo, vyhlásenie o autorských právach musí byť uvedené na titulnej alebo autorskej strane diela/odvodeného diela takto:

Biblica® Nádej pre každého, verejne dostupné™

Copyright © 1993, 2023 od Biblica, Inc.

Biblica® Open Slovak Hope for All New Testament™

Copyright © 1993, 2023 by Biblica, Inc.

„Biblica“ je ochranná známka registrovaná na Úrade pre patenty a ochranné známky Spojených štátov amerických spoločnosťou Biblica, Inc. Použitie so súhlasom spoločnosti.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Svoje odvodené dielo musíte tiež ponúkať s použitím rovnakej licencie (CC BY-SA) a podľa pravidiel.

Ak chcete informovať spoločnosť Biblica, Inc. o preklade tohto diela, kontaktujte nás na adrese <https://open.bible/#feedback>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Nádej pre každého, verejne dostupné™

Copyright © 1993, 2023 od Biblica, Inc.

Biblica® Open Slovak Hope for All New Testament™

Copyright © 1993, 2023 by Biblica, Inc.

„Biblica“ je ochranná známka registrovaná na Úrade pre patenty a ochranné známky Spojených štátov amerických spoločnosťou Biblica, Inc. Použitie so súhlasom spoločnosti.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/#feedback>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Jun 2026 from source files dated 21 May 2025

2331a9f8-e76d-5148-ae2f-e2cae3db704a